Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1995 йил 30 май, сешанба №64 (21.827.) Сотувда эркин нархда.

ЎЗГАРАЁТГАН ДУНЁ ЭҲТИЁЖИ

СУРАТДА: учрашув пайти. Р. ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган сурат.

Буюк эврилишлар даври бўлган замонамизда бирор йирик муаммо йўққи, у умумбашарий аҳамият касб этмаган бўлсин. XX аср файласуфи К. Ясперс таъкидлаганидек, эндиликда дунёда рўй бераётган барча воқеалар жаҳон тарихидан алоҳида кечмайди. Чунки, она сайёрамиз ва унда яшаётган халқлар тақдири ўзига хос яхлитлик, узвийлик пайдо этган.

Шу боис жаҳон ҳамжамияти собиқ Иттифоқ ҳудудида вужудга келган мустақил мамлакатларда кечаётган ўзгаришларни катта қизиқиш билан кузатмоқда. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат раҳбарларининг Минскда ўтган навбатдаги учрашуви ҳам жаҳон афкор оммасининг диққат марказида бўлди.

МДҲ истиқлолга эришган мамлакатлар, халқларнинг узоқ йиллар давомида таркиб топган алоқаларини бутунлай узиш нотўғрилигини, тарихий узвийликни унутиб бўлмаслигини англаш ҳосиласи, қолаверса, ўзгараётган дунёнинг эҳтиёжи сифатида вужудга келган ташкилотдир. У Мустақил давлатлар иқтисодий алоқаларини янги, ўзаро манфаатли асосда тиклаш имкониятини ўзида мужассам этгани билан ғоят аҳамиятлидир. Бироқ, ҳали бу имконият тўла рўёбга чиқаётгани йўқ.

Ҳозиргача МДҲ давлат раҳбарларининг 17 учрашуви бўлиб ўтди. Бу учрашувларда турли соҳаларга оид 500 дан зиёд ҳужжатлар қабул қилинди. Аммо, эришилган аҳдномаларнинг амалга оширилишини назорат қиладиган механизм яратилмагани, гоҳида асосий масалалар четда қолаётгани боис бу ҳужжатлар қоғозда қолиб кетаётир.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Беларусь пойтахти Минскда ўтадиган навбатдаги учрашув кун тартибига муносабат билдирар экан, унда ҳарбий масалалар кўплигига эътиборни қаратди.

— МДҲ аслида иқтисодий муаммоларни ҳал этишга, ҳамдўстликка аъзо мамлакатлар халқлари учун ўтиш даври қийинчиликларини енгиллатишга, уларга фаровон турмушни тезроқ яратишга кўмаклашадиган ташкилот бўлиши лозим, — деди Президентимиз. — Европа Иттифоқига аъзо мамлакатлар тажрибаси бизга шу йўлдан бориш мақсадга мувофиқлигини кўрсатмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг бу фикрини талай мамлакатлар, жумладан, Беларусь раҳбари А. Лукашенко қўллаб-қувватлади.

Олий даражадаги учрашув арафасида яъни, 25 май куни Минскда МДҲга аъзо мамлакатлар чегара қўшинлари қўмондонлари кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда Ҳамдўстлик ташқи чегараларини биргаликда қўриқлаш, Тожикистонда ва Абхазияда фаолият юритаётган МДҲ тинчликни таъминлаш кучлари ваколат муддатларини узайтириш ва бошқа бир қанча масалалар давлат раҳбарлари муҳокамасига тавсия этиш учун яна бир бор кўриб чиқилди.

26 май куни Беларусь пойтахтидаги ташқи иқтисодий алоқалар уйида ҳамдўстликка аъзо давлатлар раҳбарларининг кенгаши, бошқа бинода эса МДҲ ҳукумат бошлиқлари кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Куннинг иккинчи ярмида МДҲ ижроия котибияти биносида давлат раҳбарлари ва ҳукумат бошлиқлари кенгашларининг биргаликдаги мажлиси бўлди.

Ўзаро музокаралар чоғида ўнлаб масалалар муҳокама этилди. Кўрилган масалалар ичида давлатлараро валюта қўмитасини тузиш масаласи ғоят муҳимлиги билан ажралиб турарди. Бу ҳужжат ҳамдўстлик давлатлари иқтисодий алоқалари йўлида жиддий тўсиқ бўлган тўловларни амалга оширишни осонлаштиришга имконини беради. Шу сабабли Ўзбекистон ушбу ҳужжатнинг қабул қилинишини қўллаб-қувватлади. Уруш қатнашчиларини тақдирлаш учун Г. Жуков номидаги медални таъсис этиш ҳамда ҳарбий юкларни ташиш хусусида ҳам Ўзбекистон мажлис иштирокчилари билан якдил эканини изҳор этди.

Бироқ, МДҲ ташқи чегараларини қўриқлаш масаласида Ўзбекистоннинг ўзига хос ёндашуви мавжудлиги аён бўлди. Мамлакатимиз МДҲ халқаро ҳуқуқ субъекти эмас, яъни у алоҳида мамлакат эмас, деган фикрга асосланиб, унинг чегараси ҳақида сўз юритиш ножоизлигини таъкидлади. Зеро, ҳар бир мустақил мамлакат ўз чегараларини ўзи қўриқлаши лозим.

МДҲ давлат раҳбарлари Тожикистон ва Абхазиядаги ҳамдўстлик тинчликни таъминлаш кучлари ваколат муддатини узайтиришга қарор қилдилар.

Ўзбекистон раҳбари Тожикистон муаммосини тинч йўл билан ҳал этиш зарурлигини яна бир карра таъкидлар экан, масалани ҳарбий йўл билан ҳал этишга уриниш номақбуллигини таъкидлади.

Дарҳақиқат, дунёда пул тўланса, ер юзининг исталган бурчагида жанг қилишга тайёр бўлган ёлланма аскарлар кўп. Тожикистонда МДҲ кучлари қанча кўпайса, чегара ортидаги жангарилар сони шунча ошиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Шундай экан, Тожикистон раҳбарияти мухолиф томон билан келишган ҳолда тезроқ биродаркушлик урушига чек қўйиш учун барча сиёсий воситаларни ишга солиши керак.

Россия ва Беларусь ўртасида божхона тўсиқларини олиб ташлашга келишиб олинди.

Шу ўринда Ўзбекистон ва Беларусь ўртасидаги икки томонлама алоқаларга ҳам тўхталиб ўтиш жоиз. Беларусь Президентининг Ўзбекистонга ташрифи чоғида имзоланган ҳужжатлар айни пайтда мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар ривожига асос бўлиб хизмат қилмоқда.

— Ўзбекистон пахтаси енгил саноатимиз корхоналарининг қайтадан ишлай бошлашига, минглаб ишчиларимизнинг иш билан таъминланишига имкон яратди, — дейди Беларусь саноат вазири ўринбосари Н. Бохан. — Бунинг учун ўзбекистонликлардан, мамлакатингиз раҳбариятидан миннатдормиз.

Беларусь пойтахтидаги учрашув баҳонасида биз Минск совутгичлар заводига ташриф буюриб, бу ердаги ишлаб чиқариш жараёнлари билан танишдик. Завод қошида маиший совутгичлар ишлаб чиқарувчи «Атлант» бирлашмаси ташкил этилган экан. Айни пайтда бирлашмада замон талабларига жавоб берадиган, рақобатбардошли совутгичлар ва музлатгичлар ишлаб чиқарилмоқда.

— Мен ҳозиргина бирлашмамизда ишлаб чиқарилган совутгичларни Ўзбекистонга жўнатиш ҳақидаги шартномага имзо чекдим, — дейди биз билан суҳбатда бирлашма ташқи савдо директори В. Досов. — Яқин кунларда Тошкентдаги Марказий универсал магазин ва Бош универсал магазинга 240 дона дастлабки совутгичларни етказиб берамиз. Нисбатан анча арзон ва сифатли маҳсулотларимиз ўзбекистонлик уй бекаларига манзур бўлишига ишончимиз комил.

Шундай қилиб, ҳамдўстлик давлат ва ҳукумат раҳбарларининг ўн еттинчи учрашуви ҳам ниҳоясига етди. Унда МДҲ давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлисини 1995 йил ноябрь ойи бошларида ўтказишга келишиб олинди.

Юртбошимиз бу галги учрашув якунлари ҳақидаги саволимизга жавоб берар экан, гарчи айрим аҳдномалар қоғозда қолиб кетаётган ва барча масалаларда якдиллик мавжуд бўлмаса-да, олий даражадаги Минск учрашувининг ижобий жиҳатлари кўплигини алоҳида таъкидлади.

— Халқимизда янги дўстдан эскиси афзалроқ, деган гап мавжуд, — деди жумладан Ислом Каримов. — Бу ҳикматда катта маъно бор. Биз яхши-ёмон кунларни бирга кечирган, синалган дўстлардан воз кечмаслигимиз, улар билан ҳамкорликда, елкадошликда яшашимиз керак. Биз келажагига катта умид билан қараётган МДҲ шундай имконият яратади. Давлатлараро шаклланиб бораётган иқтисодий қўмита фаолияти, валюта қўмитаси мавжуд муаммоларни биргаликда ҳал этишга кўмаклашади.

Ўзгараётган дунё эҳтиёжи сифатида барпо бўлган МДҲ халқларимиз ишончини оқлайди, деган умиддамиз.

Амирқул КАРИМ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент-Минск-Тошкент.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ШОИРИ ЗУЛФИЯ ХОНИМГА

Сизни, ўз элига ҳам, ўзга элларга ҳам бирдай азиз шоирамизни асл донишмандлик фасли — муборак 80 ёшингиз билан самимий табриклайман.

Сиз замонамизнинг забардаст шоири ва жамоат арбоби сифатида Ўзбекистоннинг жарангдор овози бўлдингиз, деб айтсак асло муболаға бўлмайди. Жаҳон минбарларида янграган шеърларингиз — Шарқ аёлининг ақлу заковати, фазлу камолидан ноёб нишонадир.

Муҳтарама Зулфия хоним!

Сиз латиф ижодингиз билан миллионлаб кишиларга эзгулик, муҳаббат ва садоқатдан сабоқ бердингиз.

Ҳаёт сизни ҳар доим ҳам аяган йўқ. Аслида бу ёруғ дунёда айрилиқ ва ҳижрон азоби ҳамманинг ҳам бошида бор, аммо ғам-андуҳларни матонат билан маҳв этган, армонлардан тирик орзулар яратган, тоғдек бардоши билан садоқат ва вафо рамзига айланган сиз каби аёллар жуда кам топилади.

Сиз Гулбаданбегим, Зебунисо, Увайсий, Нодирабегим каби Шарқнинг буюк фозила аёллари бошлаган анъаналарни бойитиб, янги поғонага кўтардингиз. Меҳрибон ва талабчан устоз Зулфияхонимнинг маҳорат мактабидан кўплаб ёш истеъдодлар баҳраманд бўлдилар.

Истиқлол руҳи сизни, ижодингизни янада яшартириб юборди. Мафтункор шеъриятингиз ёшлик нафаси билан қайта уйғонди.

Сизнинг, эл ардоғидаги етук ижодкор, моҳир таржимон, атоқли ношир-муҳаррир ва жамоат арбобининг таваллуд куни миллий байрам сифатида нишонланиши мустақил давлатимиз ҳаётида катта воқеа. Бу қутлуғ сана истиқлол замонида, ёруғ кунларда ўтаётган миллионлаб мухлисларингизнинг қувончига қувонч қўшиши жуда табиийдир.

Шундай эзгу лаҳзаларда сизни яна бир бор чин дилдан муборакбод этаман.

Улуғ халқимизнинг севимли шоирасига, муҳаббат ва ҳаёт куйчисига мустаҳкам соғлиқ, ижод ва илҳом завқи доимо ёр бўлсин!

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЛАТВИЯГА ТАШРИФИГА ДОИР

Латвия Республикаси Президенти Гунтис Улманиснинг таклифига биноан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу йил 6-7 июнь кунлари давлат ташрифи билан Латвия Республикасида бўлади.

МАРКАЗИЙ КЕНГАШДА СЕМИНАР

Яқинда Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашида Қорақалпоғистон республика, вилоятлар ва Тошкент шаҳар кенгашлари аппарати ходимларининг амалий семинар-ўқуви бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши котиби Ҳ. К. Авезов партия ташкилий-сиёсий фаолияти ҳамда ички ҳаётининг айрим муҳим масалалари тўғрисида маъруза қилди.

Тадбир қатнашчилари Ўзбекистон ХДП кенгашларида иш юритишни ва ҳужжатлар билан ишлашни такомиллаштириш юзасидан ўзаро фикрлашиб олдилар. Тошкент шаҳар Миробод ва Акмал Икромов туман партия кенгашларининг бу борадаги фаолияти билан танишдилар.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши биринчи котиби Абдулҳафиз Жалолов анжуман иштирокчилари ҳузурида сўзга чиқди.

Ўзбекистон ХДП МК матбуот маркази.

Соғлом авлод учун

САМАРҚАНДДА ТАЛАБАЛАР АНЖУМАНИ

Умр баҳорининг бетакрор онлари — ёшлик куч-қудрати, ғурури, шуури, сурури билан боғлиқ воқеалар беқиёслиги билан хотирада ўчмас из қолдиргусидир. Қадимий шаҳарда уч кун давом этган «Талабалар баҳори — 95» фестивалига оид тадбирларнинг шоҳиди бўлганлар ана шундай нозик туйғуни кўнгилларига туйдилар.

Анжуман арафасида ҳавонинг авзойи бузилган эди. Ҳайтовур ёшлик байрами бошланиши олдидан кун чарақлаб, дилларга ҳам нурафшон бўлди. Анжуман қатнашчилари «Юксак маънавият — келажак пойдевори» мавзусидаги илмий конференцияда пурмаъно ва диққатга сазовор мулоҳаза ва мунозаралар ўртага ташланди. Талабалар ўзига хос илмий баҳслашган пайтда республика олий ўқув юртларининг ректорлари навбатдаги давр мавсуми билан боғлиқ масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар.

Олий ўқув юртлари ўртасида ўтказилган «Қувноқлар ва зукколар» танловининг ҳал қилувчи қисми мароқли бўлди. Тортишувлардан кейин Тошкент Давлат техника университети ёшлари биринчи, Тошкент тиббиёт институти жамоаси иккинчи, Самарқанд тиббиёт институти талабалари учинчи ўринларни эгалладилар. Ёшлар Амир Темур боғларини ободонлаштиришда ҳам иштирок этдилар, уруш ва меҳнат фахрийлари хонадонларида бўлдилар. Самарқанд ҳарбий автомобиль командирлари тайёрлаш олий билим юртида учрашув ўтказилди. Спорт мусобақалари кўпчиликда илиқ таассурот қолдирди. «Иқбол» қўшиқ кўрик танловида эса бухоролик талабаларнинг қўллари баланд келди.

Марказий Осиё республикалари олий ўқув юртларининг вакиллари ҳам меҳмон бўлган анжуманда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари С. Саидқосимов, Олий ва ўрта махсус таълим вазири О. Салимов, Самарқанд вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов, Самарқанд шаҳар ҳокими А. Носиров, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Кенгашининг биринчи котиби А. Тешабоев иштирок этдилар.

Фармон ТОШЕВ,
"Ўзбекистон овози" мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ КЕНГАШИДАН

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Кенгаши Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати, Бухоро вилояти Ғиждувон тумани ҳокими Ғофур Раҳматович Ботиров 1995 йил 27 май куни 42 ёшида бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади ва унинг қариндош-уруғлари ҳамда яқинларига ҳамдардлик изҳор этади.

КУННИНГ НАФАСИ

ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР

Пиллачилик

ВИЛОЯТДА БИРИНЧИ

• САМАРҚАНД. Таҳририят телефони узун жиринглайди. Самимий овоз: «Алло, Ассалому алайкум, Нарпайдан безовта қиляпман сизларни. «Оқ олтин» ширкатлар уюшмасининг раиси Абдиназар Аҳмедовман. Кеча уюшмамиз пиллакорлари вилоятда биринчилардан бўлиб режани бажардилар. 304 қути ипак қуртидан 15 тоннаю 200 килограмм юқори сифатли пилла топширдилар. Деҳқон-фермер хўжаликларидаги 203 звенонинг деярли ҳаммаси режани уддалади».

—Илғор звено бошлиқларидан ҳам айтсангиз — сўраймиз.

Абдиназар ака бир зум жим қолди. Кейин «ҳаммаси илғорлар-ку, қайси бирини айтай экан-а? Майли шундаям ёзиб олинг: Хурсанд Раҳматова, Тула Нурмуҳаммедова, Хосият Саидова, Зилола Жабборова, Холмурод Эргашева...».

Телефон барибир панд берди. Узилиб қолди. Кейин... Бизнинг тушолмади. Шундай бўлса-да, биз газета орқали мазкур уюшманинг барча «кумуш тола» ижодкорларини қутлаймиз.

Наргиза ҒАФФОРОВА.

Ишлаб чиқариш

ХЎЖАЙЛИ НОНЛАРИ

• НУКУС /мухбиримиздан/. Хўжайлидаги нон ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти корхонаси маҳсулотларидан шаҳарликлар мамнун.

Кунига 4-5 хил нон-булка маҳсулотлари дўконларга етказиб берилмоқда. Нонлар буюртма асосида тайёрланади. «Асосан 500, 600, 700 граммли нонлар тайёрланиб, аҳолиси зич бўлган жойлардаги дўконларга кунига 2 мартадан маҳсулот етказилипти, — дейди ҳиссадорлик жамияти раиси Омонгелди Еримбетов. — Касалхона, болалар боғчаси, қария ва болалар уйларидан ташқари яна 12-15 та дўкон маҳсулотларимиздан баҳраманд. Тамара Умарова, Ҳайитгул Мискинова, Кутли Шиннибекова, Қуронбой Олимов кабилар меҳнатидан мамнунмиз».

Реимбой ЕШИМБЕТОВ.

Мозий

АЖДОДЛАР СОЛГАН РАСМЛАР

• СУРХОНДАРЁ. Шерободда жаҳон халқ педагогикаси ва Зараўтсой ёдгорлиги мавзусида халқаро анжуман ўтказилди.

АҚШ, Англия, Франция, Испания каби мамлакатлардан келган олимлар қатнашган бу анжуманда асосий мавзу Зараўтсой ғорларидаги минг йиллар аввалги ибтидоий ов манзаралари тасвирланган расмларга бағишланди. Узоқ ўтмишдан садо берувчи ўзига хос бу асарлар Сурхондарёда қадимги одамлар бўлганлигидан нишонадир. Расмларнинг бўёқлари ҳалигача ўчмай сақланганлиги олимларни ҳайратга солди. Улар чизги-расмлар талқини ва мезолит даврига мансуб аждодлар томонидан яратилган деган хулосага келдилар.

Абдуғаффор ОДИНАЕВ.

Қадрият

СОҲИБҚИРОННИ ЁД ЭТИБ

• ҚАШҚАДАРЁ /мухбиримиздан/. Қарши Давлат университети вилоят халқ таълими бошқармаси билан ҳамкорликда Чироқчи туманида илмий-назарий анжуман ўтказди.

Чақиёқалон тоғидаги Амир Темур бобо этакларида жойлашган бу қишлоқда уюштирилган йиғин «Соҳибқирон ва миллий ғурур» деб аталди. Йиғилишда университет доценти Н. Исмоилов «Соҳибқирон ва миллий ғурур» тарих фанлари номзоди А. Жуманов «Амир Темур даври ва унинг бошқарув ҳамда адолатдаги қатъиятлари», ўқитувчилардан Б. Жуманов «Мактабда соҳибқирон тўйига тайёргарлик», халқ таълими аълочиси Ҳ. Сидиқов «Соҳибқирон ҳаёти ва фаолиятини ўрганиш» мавзуларида маърузалар қилдилар. Йиғилишда жаҳонгирнинг ёд этиш билан бирга, у ҳақдаги ҳикмат ва ривоятлар ҳам тилга олинди.

Ғози РАҲМОН.

Матбаачилик

«ГУЛИСТОН» 65 ЁШДА

• СИРДАРЁ /мухбиримиздан/. «Гулистон» Мирзачўл воҳасининг кекса туман газеталаридан. 65 йиллик газета ўз муштарийлари билан яқиндан мулоқотда.

Гулистон тумани ҳокимлигида мазкур газетанинг 65 йиллик тўйи кенг нишонланди. Йиғилишда газета жамоасини туман ҳамда вилоятдан келган кўплаб меҳмонлар, ХДП фаоллари, қаламкашлар қизғин қутладилар.

Абдужалил УМАРОВ.

Санъат

ЯНГИ САҲНА АСАРИ

• БУХОРО /мухбиримиздан/. Садриддин Айний номли вилоят драма ва мусиқали комедия театри жамоаси янги асарни саҳналаштирди.

Театр ижодий жамоаси қорақуллик ижодкор Шодмон Нурматовнинг қаламига мансуб «Уруш» пьесасини томошабинлар ҳукмига ҳавола этди. Асарни режиссёр Анвар Азимов саҳналаштирган. Бош ролларни республикада хизмат кўрсатган артистлар Шамсиддин Нуриев, Сайёра Зоҳидовалар ижро этишган.

Даврон БАХРОНОВ.

Иқтисодий ислоҳот: тажриба ва ташаббус

ҚАШҚАДАРЁ: ИҚБОЛНИ МЕҲНАТ ОЧАР

> ***Олдимизга республикамиз учун, Ўзбекистон халқи учун янада мураккаброқ ва истиқболимизни ҳал қилувчи мақсад ва вазифаларни қўйдик. Уларни муваффақиятли ҳал этиш Ўзбекистоннинг чинакам сиёсий ва иқтисодий мустақиллигига эришишга, республикани XXI аср бошидаёқ иқтисодий жиҳатдан ривожланган мамлакатлар қаторига чиқаришга қаратилгандир.***
>
> **Ислом КАРИМОВ.**
>
> **(Республика Вазирлар Маҳкамасининг 16 май куни бўлиб ўтган мажлисида сўзланган нутқдан).**

Бугунги кунда халқимиз туб ўзгаришларни бошдан кечирмоқда. Мустақиллик самараси бўлган иқтисодий ислоҳотлар ҳаётимизга кун сайин кириб боряпти. Одамларимиз онги эскича тафаккурдан холи бўлиб, янгича фикрлашга ўрганмоқда. Айниқса, ислоҳотлар натижаси ўлароқ мулкка муносабат ўзгариб, бу кишиларни ишбилармонликка чорлаётир.

Биз Қашқадарё вилоятида бўлганимизда бу жараённинг шиддат билан бораётганлиги, воҳа халқи ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида тадбиркорлик ва ташаббус намуналарини кўрсатиб меҳнат қилаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Ташрифимизнинг асл моҳияти Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг рисолаларида, маърузаларида баён қилинган давлатимизнинг ривожланиш йўли, бозор муносабатларига ўтиш истиқболлари, иқтисодий ислоҳотлар сиёсатини амалга ошириш ҳақидаги фикр ва мулоҳазаларини аҳоли ўртасида кенг тушунтириш, тарғиб қилиш ва ҳаётга татбиқ этиш борасида олиб борилаётган иш услублари билан танишишга қаратилди. Шу мақсадда вилоятдаги бир қатор саноат, жамоа ва давлат хўжаликлари, кичик корхоналар, фермер хўжаликларида бўлиб, у ердаги ислоҳот натижалари ва ХДП бошланғич ташкилотлари фаолияти билан яқиндан танишдик.

Дастлаб Қарши шаҳрида юз бераётган ўзгаришлар билан қизиқдик. Эски шаҳарда жойлашган «Феруза» кичик корхонасининг савдо-сотиқ ишларини юритишдаги талай ютуқларнинг шоҳиди бўлдик. Сархил озиқ-овқат ҳамда саноат маҳсулотлари билан тўлдирилган ушбу дўкон ҳозирги ислоҳот талаблари даражасида аҳолига намунали хизмат кўрсатаётир.

— Савдо дўконни очганимизга ҳали кўп вақт бўлгани йўқ, — дейди кичик корхона бошлиғи Неъмат Умаров. — Турли шаҳарлардан кишиларнинг эҳтиёжини ўрганиб маҳсулот олиб келаётирмиз. Ишларимиз чакки эмас. Кўз тегмасин, дўконимиз остонасидан кун бўйи одам аримаяпти. Иш даврида баъзан тушунмовчилик ва тўсиқларга дуч келиб қоламиз. Уларни бартараф этишда Президентимиз томонидан чиқарилаётган Фармонлар ва қарорлар қўл келяпти.

Шаҳардаги «Ботир» кичик корхонасида бўлганимизда ёшларга ҳунар ўргатиш ва янги иш ўринларини ташкил этиш сингари кўпгина саъй-ҳаракатларда ислоҳот нафаси уфуриб турганини сездик. Қадимий қадриятларимизнинг зарраси-зардўзлик ҳунармандчилиги бу кунда шаҳарда оммалашиб бормоқда. Ҳунармандчилик корхонаси раҳбари Гулчеҳра Пиримқулова атрофига юздан зиёд турли ёшдаги қизларни йиғиб, ўз билганларини уларга ҳам ўргатаётир.

— Баъзилар ўзлари билган ҳунарни бошқаларга ўргатишдан қизғанадилар... Сиз эса...?

— Навоий ҳазратларининг «Ҳунарни асрабон нетгумдир охир, Олиб туфроққами кетгумдир охир» деган ниҳоятда гўзал сатрлари бор, — дейди Гулчеҳра опа. — Нега ўргатмай. Ахир, бу бизнинг неча юз йиллик қадриятимиз, маънавий меросимиз-ку. Буларни ҳеч кимнинг ҳеч кимдан сир тутишга ҳаққи йўқ. Буни ҳамма хотин-қизларимиз ўрганиши керак. Бу ҳам миллийлигимизнинг бир кўриниши деб ўйлайман.

Ҳа, опа тўғри фикр билдирди. Мустақиллигимиз шарофати ила қайтган бу сингари удумларимиз борган сари ривожланиб, такомиллашиб, ўзлигимизни намоён этмоғи зарур. Ислоҳотлар ҳам бевосита шу каби хайрли ишларга таъсир кўрсатаётир.

Қишлоқда ислоҳотларни амалга ошириш, деҳқон, чорвачилик фермер хўжаликларига ёрдам кўрсатиш, улар бошлаган ташаббусларни қўллаб-қувватлаш хусусида республика раҳбарияти улкан ғамхўрлик қилаётир. Буни халқ кўриб, билиб турибди. Шу боис ҳам улар ғамхўрликка жавобан янада яхшироқ ишлаш, ўз тасарруфидаги ердан унумли фойдаланиш, фермер хўжаликларини ривожлантириш чора-тадбирларини кўришмоқда. Қарши туманида бу борада олиб борилаётган қатор хайрли ишлар таҳсинга лойиқ. Туманнинг Энгельс номли жамоа ширкат хўжалиги ҳудудида жойлашган «Жамият» деҳқон-фермер хўжалигининг раҳбари Жума Тўхтаев фикрларини қуйидагича баён этди:

— Хазина ғойибдан эмас, меҳнат эвазига келишини деҳқонларимиз яхши билишади. 154 гектар еримиз бор. 35 нафар ишчи ҳаммалари ўзларига белгиланган ерни уддалаб ишлашаяпти. Чунки ёмон ишласа, ўзига зарар... Ҳар қайси ишчи қилган меҳнатига яраша ҳақ олади. Худо хоҳласа, бу йилги натижалар чакки бўлмайди.

«Манғит» жамоа ширкат хўжалиги аъзолари янгиликни жорий этишга иштиёқманд. Биргина мисол: хўжалик маъмурияти тола эвазига Исроил мамлакатининг технологиясини сотиб олиб келиб, 7 гектарлик майдонда минглаб қорамолларга мўлжалланган молхоналар мажмуасини бунёд этди.

— Бу ерда иш шу даражадаки, сигирларни соғиш ишларини мажмуанинг компьютер тармоғи бажаради. Ҳар бир сигир неча литр сут беришидан қатъий назар уч дақиқада соғиб бўлинади, — дейди хўжалик бошланғич партия ташкилоти котиби Нуриддин Чориев. — Ҳаттоки шу компьютер таркибида молнинг соғлигини билиб берувчи муруввати бор.

— Ниҳоятда замонавий ускуна экан. Ишчи ходимларингиз буларни қандай ишлатишади?

— Мавжуд барча ускуналарни ўрнатиб берган исроиллик мутахассислар бир йил қолиб ўргатишга қарор қилишган. Бундан ташқари мазкур ихтисос бўйича йигитларимиз Тошкентда ўқиб қайтишяпти.

Бу ҳам — ислоҳотнинг битта талабига жавоб. Тараққиётнинг хоҳиш-иродаси шуни тақозо этаяпти. Лекин бизни-да кўзимизга жуда ғаройиб ва ажойиб кўринаётган бу сингари ускуналар ривожланган мамлакатлар назарида энг оддий жиҳоз: Замон келиб бизда ҳам шундай замонавий жиҳозлар кўпайиши турган гап.

Сарой қишлоғидаги «Сарой» кичик корхонаси ўзининг кенг қамровли фаолияти билан бошқа шу сингари мўъжаз корхоналарга намуна бўлаяпти. Корхона таркибида савдо дўкони, тегирмон, бичув-тикув цехи, дорихона ҳамда тиш даволайдиган махсус хоналар бор.

— Бир ярим йил бўлди. Давлатдан сўмкупонлик вақтда 40 миллион қарз олдик, — дейди кичик корхона раҳбари Хўжаёр Қаҳҳоров. — Сўнг қурилиш бригадаси тузиб ишни жадаллаштириб юбордик. Ўзи қишлоққа саноатни олиб кириш, бу ерда кичик корхоналарни кўпайтириш шу куннинг долзарб вазифаси. Биз шунга амал қилаяпмиз.

Элбек Набиевнинг тумандаги консерва заводида директор бўлиб иш бошлаганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин қисқа вақт мобайнида у ташаббус билан чиқиб, салмоқли ишларга қўл урди. Заводда янги-янги имкониятлар ишга солиниши натижасида маҳсулот тури ҳозирги кунда 40 хилга етди. Етиштирилаётган маҳсулотнинг асосий қисми истеъмолчи талаб ва эҳтиёжига асосан тайёрланмоқда. Бу эса маҳсулотнинг харидоргирлигини таъминлаяпти.

Қашқадарё улкан бир бешик. Бу бешик бағрида камол топган соҳибқирон Амир Темур, юлдузлар илмининг султони Мирзо Улуғбек, жаҳон ҳамсачилигига асос солган Хисрав Деҳлавий ва яна қанча-қанчалар олиму фузалолар, нозимлар юрти. Ҳатто ишқу-муҳаббат бобида ҳам бу юртнинг ўзига хос тарихи, мероси мавжуд. Шу маънода Ғузор туманининг «Тоҳир-Зуҳра» жамоа ширкат хўжалиги ҳудудида бунёд этилган Тоҳир-Зуҳра мажмуасини зиёрат қилар эканмиз, бехос кўнглимиз маҳзун кайфиятлар туйди. Афсонага айланмиш икки севишганлар яшаган давр кўз ўнгимизда намоён бўлаверди. Уларда кесиб ўтолмаган қисмат чизиқларини илғадик... Қабрлари теграсида фотиҳага қўл очдик... Ва мажмуа ён-атрофига экилган турфа гуллардан руҳ олиб яна йўлга чиқдик.

Ғузор туманидаги Й. Охунбобоев номли жамоа ширкат хўжалигида бўлганимизда хусусийлаштиришга жуда катта эътибор берилаётганининг шоҳиди бўлдик.

— Илгари йил давомида далаларни ҳар хил бегона ўт қоплаб ётарди, — дея гап бошлади хўжалик бошқаруви раиси Абдураззоқ Меликулов.— Одамларни жалб этолмай хуноб бўлардик. Бугун эса аҳвол бўлакча. Ер бўлиб берилган. Кайфият ҳам ўзгача. Энди ерга хўжайинлик, масъулият ҳам ортиб боряпти-да одамларда. Бизда 1540 гектар майдонга чигит экилган. 39 та ижарачи бригадалар пахта етиштиради. 835 гектар ерда «Бухоро-6», қолган жойда эса «Юлдуз» навли пахта етиштириляпти, ҳамма қуйиб-пишиб ишлаяпти. Қувонарли томони шундаки, бу йил ўтган йилга нисбатан 25 кун олдин тўлиқ кўчат олдик. Ғўза ривожи яхши.

Мана, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор Орол Алладўстов бошлиқ ижарачилар бригадасини олайлик. Улар янгиликка чанқоқ.

— Жами 73 гектар еримиз бор, — дейди Орол бува биз билан суҳбатда. — Бунинг ичида пахта, ғалла, картошка ва пиллани етиштиришга мўлжалланган майдонлар мавжуд.

— Ернинг кишиларга ижарага берилиши самара бераяптими?

— Бўлмасамчи! Тўғрисини айтиш керак: илгари одамлар қўл учида меҳнат қиларди. Чунки ишлаб барака топмасди. Ислоҳотларнинг қишлоқларимизга кириб келиши бу ҳолатларга барҳам берди. Ерни ижарага олганлар ўз ҳовлиларида ишлаётгандек меҳнат қилаяптилар. Чунки моддий манфаатдорлик зўр-да. Расулов Норбой, Баҳоров Эрмат, Расулов Эрназар, Турдиева Дилафрўз, Ботирова Назира, Бозорова Саломат, Бозорова Саидалар худди шундай ишсевар хизматчилардан.

Инқилобдан илгари Ғузор бегининг боғи ҳисобланган 25 гектарлик улкан майдонда хўжалик ниҳоятда чиройли боғ барпо этди. Уни соҳибқирон Амир Темур боғи деб атаб келаяптилар. Боғга кираверишдаги йўл гирдига «Хон бўлсанг ҳам боғ ярат, гадо бўлсанг ҳам боғ ярат. Бир кун-мас, бир кун мевасини татирсан» деб ёзилган жаҳонгир бобомизнинг тузукларига мансуб лавҳа битилгани ҳам бежиз эмас.

Иқтисодий қизиқишлар қамровида маънавиятдан ажралмайлик, деган тушунчада тумандаги «Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллиги» номли маданият ва истироҳат боғида шеърият ва «Ўзбекистон овози» газетасига бағишланган тантанали кеча уюштирилди. Таниқли шоирлар ўзларининг шеърларидан ўқиб бердилар. Шеърият ва адабиётга доир савол-жавоблар бўлди. Газетанинг бугунги фаолияти, мамлакатимизда юз бераётган ижтимоий ва иқтисодий ўзгаришлардаги бевосита ҳиссаси хусусида фикрлар, турли мулоҳазалар, истак ва тилаклар изҳор этилди.

Маълумки, Ғузор тумани ҳам ўзига хос тарихга эга. Бу ердан карвон йўллари ўтган. Бу тупроқдан не-не олимлар, фозиллар чиқмаган дейсиз. Мана шунинг учун бўлса керак, боғда йиғилган минглаб кишиларнинг маънавиятга бўлган муҳаббати, шеъриятга бўлган чанқоқлиги, рўзномага бўлган қизиқиши беназир ҳурмат ва эҳтиромнинг намойишига айланиб кетди.

Мамлакатимизда саноатга эътибор кучайяпти. Айниқса, Ўзбекистоннинг ёқилғи-энергетика мустақиллигини таъминлаш йўлидаги саъй-ҳаракатлар халқимизни умидвор қилмоқда, келажакка ишонч ортяпти. Бу соҳадаги ишлар аҳволи билан танишмоқ истагида Муборак туманидаги газни қайта ишлаш заводида бўлдик.

— Бу киши мана шу заводнинг директори, Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгашининг аъзоси Нуриддин Зайниев бўладилар, — дея бизга пешвоз чиққан кишини таништирди Ўзбекистон ХДП вилоят кенгашининг биринчи котиби Фармон Омонов.

— Заводимиз ниҳоятда йирик корхона ҳисобланади, — дея гап бошлади Нуриддин Зайниев. — Бир йилда республикамиз ва Марказий Осиё давлатларига 24 миллиард кубометрдан зиёд тозаланган газ етказиб беради. Дунёдаги энг йирик газ конденсати шу ерда десак муболаға қилмаган бўламиз. Ўзбекистоннинг фахри десак янглишмаймиз.

Дарҳақиқат, хонадонларга улашиладиган «зангори олов»нинг манбаини ҳали кўпчилик яхши билмайди. Устма-уст тортилган сон-саноқсиз катта-кичик қувурлар қандай кучга қодир эмас, дейсиз? Илгари бу корхона деярли бутун Иттифоқни газ билан таъминлаган. Энди мустақил юртимизга хизмат қилмоқда.

Биз заводнинг 10-цехида бўлганимизда у ерда ҳозирги бозор муносабатлари шароитидан келиб чиқиб иш юритилаётганининг, янги тажрибалар қўлланилаётганлигининг гувоҳи бўлдик.

— Бу цехда ускуналар қайта ишланади, — дейди цех бошлиғи Қобил Мўминов. — Битта гап: илгари ҳар бир ускуна, унга зарур деталНи МДҲ давлатларидан келтирардик. Яна денг, қанча валюта эвазига. Энди бунга чек қўйдик. Боиси барча ускуналарни ўзимиз таъмирлаб, ўзимиз тайёрлаяпмиз. Бу эса бизга миллион-миллион даромадни фойдага қолдираяпти. Ҳатто ишлаб чиқарилган бир қисм ускуна ва деталларни МДҲдаги турдош корхоналарга сотишга муваффақ бўляпмиз. Кадрлар масаласини ҳам тўлиқ ҳал қилдик. Айниқса, миллий ишчи кадрларга эътибор диққат марказимизда.

— Мўминов тўғри айтаяпти, — дея гапга қўшилди завод директори. — Мамлакатимиз мустақилликни қўлга киритгандан буён ўзимизнинг маҳаллий кадрларни тарбиялашга жуда катта эътиборни қаратаяпмиз. Бу борада алоҳида бурч ва масъулиятни ҳис этамиз. Юртбошимиз корхонамизга ташриф буюрганларида ишчи-ходимларни хорижга малака оширишга юбориш керак, деган таклифни ўртага қўйган эдилар. Шундан сўнг ходимларимиз Буюк Британия, Франция, АҚШга бориб тажриба орттириб келишди.

— Иқтисодий ислоҳотлар завод ҳаётида қандай ўзгаришлар ясаяпти?

— Ҳукуматнинг энергетика мустақиллигини таъминлаш дастури бўйича уч йил ичида ҳар бири 2 миллиард куб-метр газни қайта ишлашга эга бўлган учта блок ишга туширилди. Илгариги совет тузумида эса шу сингари блокнинг фақат биттасини қуриш учун камида уч йил сарф бўларди.

Қисқаси, мазкур газ мажмуаси жамоаси юксалиш ва изланиш йўлидан бормоқда. Завод жуда катта таъмирлаш ишларини амалга оширди. Буларнинг ҳаммаси мамлакатимиз истиқболи ва келажагига хизмат қилажак...

Биз вилоятдаги кўпгина ташкилотлар, корхоналар, маиший хизмат кўрсатиш, савдо шаҳобчаларида бўлдик. Бу жамоаларнинг ҳар бири фаолияти ҳақида бот-бот ёзсак, улар тажриба ва ташаббусларини юртимиз бўйлаб кенг ёйсак ҳар қанча арзийди. Албатта, улар тўғрисида ҳали кўп ёзилади. Лекин шуни ишонч билан айтишимиз мумкинки, юртбошимиз бошчилигида мамлакатимизда олиб борилаётган доно сиёсат кишиларни ҳақиқий меҳнат қилишга, янгича ижодий фикрлашга, изланишларга ундаётир. Қашқадарё вилоятидан қайтар эканмиз, ҳануз кишиларнинг чеҳрасидаги мамнуният, севинч кўз олдимиздан кетмайди. Одамларнинг мулкка бўлган муносабати, эркинлиги, айниқса ернинг ўз эгаларига топиб берилиши ёрқин келажакка, бахтли турмушга, тўкин дастурхонга умид боғлаяпти дилларда!

Азим СУЮН,
Собир ҚУРБОНОВ,
Улаш УМАРОВ,
Илҳом КАРОМОВ.

ТЕЖАМКОРЛИК — БОШ ОМИЛ

Ҳали кўп вақт бўлганича йўқ. Вазирлар Маҳкамаси ёнилғи ресурсларини тежаш комиссияси йиғилишида ёнилғи ресурсларини тежаш ва бу соҳада йўл қўйилаётган камчиликлар, салбий ҳодисалар рўй-рост гапирилганди. Хўш, жойларда бу соҳада ана шу мажлисдан сўнг қандай ўзгаришлар юз бермоқда?

Сирдарё вилоят нефть маҳсулотлари таъминоти корхонасида айни кезларда қилинаётган ишлар, корхонага қарашли Гулистон, Ховос, Сирдарё нефть базаларидаги шароитлар билан танишдик.

— Тасаруфимизда 43 та «Автоёқилғи қуйиш шохобчаси» бор,— деб гап бошлади корхона бош директори Қўчқор Шерматов.— Аввало, одамлар манфаатини ўйлаб иш тутяпмиз. Нефть ва ёнилғининг барча турларининг тежаб, исроф қилмасликка ҳаракат қилмоқдамиз. Бизнинг вазифамиз заҳирадаги нефть маҳсулотлари сифатини бузмаслик, уларни сақлаш ва сотиш чоғида ҳар хил қинғирликларга йўл қўймаслик. Хуллас, назоратни ички имкониятларимиздан келиб чиқиб йўлга қўйишни шароит тақозо этмоқда. Шунинг учун ҳам жорий йилда чигит экиш чоғида ўтган йилларга қараганда 8 минг, бошқа соҳаларда эса 4 минг тонна ёнилғини тежаб қолишга эришдик. Демак, тежамкорликни бош омилга айлантиришимиз керак.

Ёнилғи ресурсларидан қандай фойдаланиляпти?

Гулистон нефть базасининг таъминот бўлимидамиз. Қувонарлиси, бу ерда автомобиллар устахонасидан ҳам, мой алмаштириш, ёнилғи қуйиш, ҳатто эҳтиёт қисмлар дўконидан бир йўла баҳраманд бўлаётган одамларни учратдик. Барчасининг гапларидан англадикки, бундай қулай шароитни яратганларга «балли» дейишяпти мижозлар. Шу мажмуанинг етакчиси Маҳсуджон Собировни саволга тутамиз. У эса кўп гапирмайди. «Халқ мамнун бўлса, уларнинг корига яраётганлигимиз рост бўлса, демак ишлаётганлигимиз ҳам рост», дейди у.

Ҳақиқатан ҳам вилоятнинг бошқа нефть базаларида бўлганимизда ҳам ишчанлик кайфиятидаги, элга сидқидилдан хизмат қилаётган тармоқ фидойиларининг ишлари устидан чиқдик. Шарқона безаклар билан қурилган, ўзида гўзаллик, кўркамлик акс этган бензин қуйиш шаҳобчаларида қурилган бинолар меъморчилигимиз намунаси десак бўлади. Мижозлар шу биноларда яратилган шароитдан мамнун. Ўтган йили корхона халқ хўжалигига исрофгарчиликсиз 172787 тонна ҳар хил турдаги нефть маҳсулотлари етказиб бериб, режани 101 фоиз бажарди. Жорий йил режалари ҳам чакки эмас. Халқ хўжалигига биринчи чоракда 23140 тонна нефть маҳсулотлари етказиб берилганлигининг ўзи юқори кўрсаткични ифодалаб турибди.

— Айниқса, автобензин тақсимотидаги тақчилликнинг олди олинди, — деди корхона режа-тақсимот бўлими бошлиғи А. Пирматов.— Шу йилнинг ўзида вилоятга автобензин ресурслари белгиланган режага нисбатан кам ажратилганлигига қарамасдан аҳоли шахсий автомашиналари учун 10786 тонна автобензин сотилди.

Ҳақиқатан ҳам бугун ҳаётимизни нефть маҳсулотларисиз тасаввур этиш қийин. Ҳукуматимиз бу йўлда бир қатор тадбирлар ўтказяпти. Мақсад — ёқилғи ресурсларидан самарали фойдаланиш ва шу йўл билан иқтисодиётимизни, ҳаётимизни янада тараққий эттириш. Хуллас, четдан бу турдаги маҳсулотларни кам келтириб, иложи бўлса келтирмай ҳам, ўз имкониятларимизни тўла ишга солишни ташкил этиш тармоқ ходимларидан фақат тежамкорликни талаб этмоқда. Бу йўлда биз ҳам Сирдарё нефтчиларига сабот тилаб қоламиз.

Нурмамат АЛМУРОДОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

СУРАТДА: Гулистон шаҳар нефть маҳсулотлари таъминоти корхонасига қарашли пуллик автоёқилғи қуйиш шаҳобчасининг катта оператори Бахтиёр Абдуллаев ва ёнилғи етказиб берувчи ҳайдовчи Муҳаммад Мирзакаримов.

Муаллиф олган сурат.

ЮКСАЛИШ ИМКОН ТАНЛАМАЙДИ

Бизнес пресс танловига

Ўтган йилги ўрта ва кичик корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришга доир қарор ва фармонлар Зомин туманидаги бадиий буюмлар фабрикасини ҳам очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантирди.

Очиқ турдаги «Тамара» ҳиссадорлик жамияти аввалига номинал қиймати 200 сўмдан 819 та оддий ва 200 сўмдан 43 дона имтиёзли, жами умумий қиймати 172400 сўмлик акциялар чиқарди. Акциялар кўп йиллардан бери самарали ишлаб келаётган ишчи — хизматчиларга сотилади. Тўғриси, уларни олиш ва очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига ўтиш жараёнида айрим ишчиларда иккиланиш, ҳадиксираш пайдо бўлди.

Хўш, мазкур жамиятда ўтган қисқа вақт ичида қандай натижалар юз берди? Бу саволга жавоб топиш учун жамият аҳли ишлаб чиқарган маҳсулотларнинг кўрсаткич рақамларига мурожаат қиламиз. Акционерлик жамияти 1994 йилда 418 минг сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариши керак эди. Бу кўрсаткич йил давомида I миллион 584 минг сўмга бажарилди. Шундан тикув маҳсулотлари I миллион 406 сўмни, трикотаж маҳсулотлари 72 минг сўмни, гилам маҳсулотлари 105 минг сўмни ташкил этди. Маҳсулотларни 30 дан ортиқ савдо базалари I миллион 31 минг сўмга харид қилдилар. Тайёрланган маҳсулот таннархи I сўм 95 тийинни ташкил этди.

Натижада жамоа аҳлининг тадбиркорлик билан иш юритиши туфайли ўтган бир йил ичида I миллион 135 минг сўм даромад олинди. Шундан 317 минг сўми соф фойда. Хўш, ана шу соф фойда нималарга сарфланди? Турли солиқ ва тўловлардан ташқари ҳиссадорлар дивиденд фондига 63 минг сўм, ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига 64 минг сўм, ишчи — хизматчиларни моддий рағбатлантиришга 67 минг сўм ва резерв фондига 6 минг сўм ажратилди. Шу боисдан ҳиссадорлик жамияти айни кунларда асосий кўрсаткичлар бўйича вилоят маҳаллий саноат корпорацияси ташкилотлари ўртасида иккинчи ўринни эгаллаб турибди.

Бу рақамлар билан танишган кишида ҳиссадорлик жамиятида иш ҳақиқатан ҳам зўр экан, жамоада ҳеч қандай қийинчилигу бозор муносабатлари муаммолари йўқ экан, деган фикр туғилиши мумкин. Аслида ундай эмас. Жамоа юқоридаги ютуқларга сир эмаски, ниҳоятда катта интилувчанлик, қийинчиликлар ва машаққат билан эришмоқда. Муаммолар ҳам йўқ эмас. Биргина мисол: тайёр маҳсулотларни сотиб олиш учун буюртмачиларнинг ҳисобида пул йўқ. Ҳиссадорлик жамияти ҳисобида пул кўп. Лекин банкда пул бўлмаганлиги туфайли хом ашё учун пул ўтказишнинг иложи бўлмаяпти. Ҳиссадорларнинг хом ашё заҳираси тугаяпти. Шундай бўлишига қарамасдан жамоа асосий эътиборни нарх ўсиш суръатини пасайтиришга, миллий валютамизни мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқда. Бунинг учун жамоада меҳнат қилаётган 400 дан зиёд ишчи-хизматчининг унумли меҳнат қилишига, ишчилар даромадларини барқарорлаштиришга эришилмоқда.

Албатта, жамоадаги соғлом муҳит, ишчиларнинг бир-бирини тўғри тушуниши, маъмурият билан жамоа ўртасида меҳр-муҳаббат, ўзаро ҳурмат ришталарининг мустаҳкамлиги ютуқлар омили бўлмоқда. Масалан, оилавий шароити оғир бўлган 34 нафар ишчига моддий ёрдам берилди. Наврўз ва Қурбон ҳайити байрамларида уларга совға-саломлар, мукофотлар тарқатилди. Бундай ғамхўрликни ҳис этиб турган ишчиларнинг қадрдон меҳнат жамоасига бўлган ишончи, ҳурмати ортмоқда.

Иш яхши ташкил этилганлиги енгил саноатчиларни имкони борича ички имкониятлардан фойдаланишга, чиқитсиз ишлаш ҳаракатига ундамоқда. Маҳсулот қийқимларидан енгча, салфетка, поёндозлар тайёрланяпти. Жамоада асосий шиор тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш, сифатини жаҳон бозори талабларига етказиш, кичик технологияни ишга туширишга қаратилган.

Палос ишлаб чиқариш цехи жамоага катта фойда келтирмоқда. Унга тажрибали ишчи, салкам чорак асрдан буён шу ерда меҳнат қилиб келаётган Ҳадича Йўлдошева раҳбарлик қилади. Бунда Манзура Алматова, Санобар Норматова, Гулнора Шойзоқова каби ишчилар янги-янги бадиий нақшлар билан палосларга безак беришади. Яқинда тикиш цехида иш секинлашди. Сабаб хом ашёга эҳтиёж бўлди. Жамоа тезда тикиш цехида шолча тўқишни йўлга қўйди.

Юқорида таъкидлаганимиздек, эришилган ютуқлар камчилик ва муаммоларни йўл-йўлакай бартараф этиш асосида қўлга киритилмоқда. Ҳиссадорлик жамиятининг туман қишлоқларида кўплаб тикувчилик цехлари бор. «Зарбдор» ижара-ширкат бирлашмаси ҳудудидаги филиаллар хом ашё йўқлиги сабали тўхтаб турибди. Аёнки, ишчилар бекорчи, маош олмаяптилар. Цех бошлиқлари О. Норматов ва У. Нишоновлар «хом ашё берсанг ишлайман, бўлмаса йўқ» қабилида иш тутишмоқда.

Энди боқимандалик кайфиятига ўрин йўқ. Изланиш, тадбиркорликкина ҳар қандай жамоани иқтисодий турғунлик ва таназзулдан олиб чиқади. Ҳолбуки, уларда цехни хом ашё топиш мумкин бўлган соҳаларга мослаб ўзлаштириш имкони бор. Масалан, улар ҳам маҳаллий хом ашё ҳисобига шолча, гилам тўқиш ишларини йўлга қўйса бўлади-ку!

— Жамоамиз бу йил 3 миллион сўмлик истеъмол моллари ишлаб чиқариши керак, — дейди акционерлик жамиятининг раиси Тамара Толипова. — Бу ўтган йилга нисбатан 180 фоиз ўсишни ташкил этади. Асосий мақсад тикув маҳсулотларини 2 миллион 779 минг сўмга етказиш. Йил давомида энг мақбул андозалар асосида замонавий уст-бошлар, қолаверса, миллий руҳ ва анъаналаримизни ўзида мужассамлаштирган миллий либослар тайёрлашни кўпайтирамиз. Гилам, полос, шолча ишлаб чиқариш ҳажми ҳам ортади.

Тайёр маҳсулотларни сотиш учун мамлакатимиздаги 6 та савдо базаси билан шартнома тузганмиз. Хом ашё билан узлуксиз таъминлаш мақсадида Марғилон, Бухоро, Наманган, Андижон, Тошкент тўқимачилик комбинатлари билан газмол, ипга, Олтиариқ ҳиссадорлик жамияти билан жунли ипга шартномалар тузилган. Биз қийинчиликларни енгиб, ишлаб чиқариш ҳажмини 3-4 баравар кўпайтириш ниятидамиз. Мақсадимиз — мустақил республикамиз иқтисодий қудратининг юксалашига муносиб улуш қўшиш.

Абдусаттор СОДИҚОВ,
Жиззах вилояти.

„Биз ким, мулки Турон"...

ИЛК САВДО

Тожикистон Республикасининг миллий валютаси кенг муомалага киритилмоқда. Куни кеча мамлакатнинг банклараро валюта биржасида биринчи валюта савдосиц бўлиб ўтди. Унда 1 АҚШ доллари 50 тожик рублига тенг бўлди.

БАНК МУТАСАДДИСИ ТАШРИФИ

Бишкек. Европа тикланиш ва тараққиёт банки Қирғизистон иктисодиётини яхшилаш учун қарз бериш ниятида. Ушбу банкнинг вице-президенти Рональд Фриман раҳбарлигидаги делегация Бишкекга ташриф буюриб, республикадаги аҳволни ўрганиб чиқди.

Рональд Фриман журналистлар билан учрашиб, банкнинг республикага берадиган маблағи кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, алоқа тармоқларини қайта таъмирлаш, «Қумтор» олтин конидаги электр жиҳозларини такомиллаштириш ва Иссиққўлни замонавий шаҳарга айлантириш учун сарфланишини айтди.

ҒАЛЛА ЭКИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Қозоғистоннинг жанубий вилоятларида ғалла экиш якунланди. Мамлакатнинг шарқида ва унинг марказида экиш ишлари давом этмоқда.

Умуман, бу йил Қозоғистонда 19,5 миллион гектар ер майдонга ғалла экилади. Бу эса ўтган йилгидан 1,2 миллион гектарга камроқдир. Экин майдонларининг бир қисмига эса маккажўхори экилди. Мамлакатда экиш ишлари ҳар қандай шовқин-суронсиз, турли чақириқларсиз ўтказилмоқда. Ёнилғи етишмаслиги, айниқса, ёғингарчиликлар бўлмаётганлиги ғаллакорларга халақит берса ҳам улар мўл ҳосил олишни режалаштиришмоқда. Қозоғистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлигидан хабар қилишларича, бу йил мамлакатда 21 миллион тонна дон етиштирилади. Унинг асосий қисмини буғдой ташкил этади. Айниқса, Қозоғистон донига бўлган нархнинг ошаётганлиги шароитида бу катта марradир. Шуни айтиб ўтиш керакки, учинчи тоифадаги доннинг ҳар тоннасига 93 АҚШ доллари тўланаётир.

(Марказий Осиё ахборот агентликлари ва газеталаридан олинди).

БИЗНЕСМЕНЛАР ВА КОРХОНА РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент Марказий Осиёдаги энг йирик бизнес шаҳри бўлиб бормоқда. Шу боис ҳам «Элимдилим» фирмаси республикамиз вилоятларидаги ва бошқа қўшни давлатлардаги фирма, корхона, жамоа хўжаликлари, қўшма ва шахсий фирмаларнинг катта бизнесда фаол қатнашишлари учун уларнинг ваколатхоналарини нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилиш йўли билан арзон нархларда Тошкент шаҳрининг марказидан очиб беради. Ваколатхоналар 1 хона 1 ўринли, 1 хона 2 ўринли, 2 хона 2 ўринли бўлиб, бинонинг юқори қаватида жойлашган. Хоналарда санузель, душ, телефон, телевизор ва бошқа қулайликлар бор. Шунингдек, фирма сизларни эрталабки иссиқ нонушта билан бепул таъминлайди.

Бизнинг секретарь-референтларимиз ва теле-факс, компьютерларимиз доимо сизнинг хизматингизда. Иш вақтингиз чекланмаган. Сиз доимо бизнесменлар билан мулоқотда бўлиб, янги фикрлар ва дунё бизнеси ҳақида маълумотга эга бўласиз. Ваколатхонангизда яхши дам олишингиз, ишлашингиз, меҳмонларингизни кутиб олишингиз учун ҳамма шароитлар яратилган.

СИЗНИ КАТТА БИЗНЕСГА ЧОРЛАЙМИЗ!
БИЗНИНГ ХИЗМАТИМИЗДАН ФОЙДАЛАНСАНГИЗ АСЛО ЮТҚИЗМАЙСИЗ!

Телефон: (8-3712) 42-69-18, 42-81-30

ЎША ЎТ ЁШЛИККА МЕН СОДИҚ ҚОЛИБ, БУТУН ХАЛҚҚА ДИЛИМ БЕРИБ КЕТАМАН. СЎНГ БУ ГУЛ ДИЁРНИ ҚЎМСАБ, СОҒИНИБ, ҚУЁШДАЙ ДЎСТЛИКНИ КУЙЛАБ ЎТАМАН.

80

СЎЗЛАРИМ КЎП СИЗГА АЙТГАНИ...

Дала ҳовлида

Ёзувчиларнинг Дўрмондаги ижод уйида хоразмлик шоира Бибисора Отаева билан танишдик. Қорачадан келган, истараси иссиққина, кулганда кўзлари қисилиб кетадиган, сипо бу аёл билан кечки пайт боғда айландик. Бу боғда Зулфия опанинг ҳам дала ҳовлиси бор. Ёз фасли шу боққа келиб фарзандлар, набиралар қуршовида дам олиб, ижод қиладилар.

Кечки пайтлар ёзувчилар сайр этиб, хиёбонларда айланиб юришганда Зулфия қизи Ҳулкар биланми, набираси Лола ё Гулшод, балким келини Риояхон биланми айлангани чиқса, ҳаммаёқ бирдан салобатли тус олади гўё... Ҳамма Зулфия опага меҳр, ҳурмат-эҳтиром билан салом бериб андак суҳбатлашишни ўзига бахт деб билади.

— Зулфия опа ҳам шу ерда эканлар. Эрталаб келган заҳотим кўриб чиқдим, — дедим мен хушхабарни Бибисорага айтишга шошилиб. Бибисора менга ялт этиб қаради, юз-кўзи яшнаб кетди.

— Сиз, Зулфия опа билан бирга ишлагансиз-а, қандай бахтлисиз! — деди. Бироз хаёл ёки фикрлашдан кейин яна ҳаяжонда сўзлай кетди:

— Менинг «Ватаним», «Рус қўшиқлари», «Китобим»даги биринчи шеърларимни Зулфия опа «Саодат»да чиқарганлар. Кейин опа мени Ёзувчилар уюшмаси аъзолигига тавсия этдилар. Тошкентга ёш ижодкорлар семинарига чақиришди. Мана шу боғда ўтганди. Ҳеч эсимдан чиқмайди. Олтмишинчи йил, қўлимда саккиз ойлик қизим бор эди. Ўшанда Ҳамида Каримова, Малика Мирзаевалар ҳам биринчи марта келишганди. Зулфия опа шеърларимизни ўқиб, таҳлил қилдилар, мақтадилар, фикр айтдилар. Йиғилишдан кейин қизчамни қўлимдан олиб, «Бунча ширин экан, исми нима?» деб сўрадилар. «Исми Зулфия! Сизга ҳавас қилиб қўйганман», дедим. «Камол топсин, камол топсин!» деб қизчамни бошлари узра кўтариб-кўтариб, кейин менга бердилар. Ўша қизим ҳозир олий маълумотли, математика ўқитувчиси. Қишлоқ мактабида ишлаяпти. Икки фарзанди бор.

Бибисора ҳаяжон ва ифтихор билан тинмай сўзлайди. Гўё унинг қизи Зулфия бўлгани учунгина, Зулфия опа уни қўлига олиб, «Камол топсин»! дегани учунгина яхши ўқитувчи, она бўлиб етишгандек ўзида йўқ қувонади.

— Орадан кўп йил ўтиб, яна бир келганимда, — деб давом этди Бибисора, — таҳририятга Зулфия опани кўргани кирдим. «Нега ёзмайсан, нега шеърлар юбормай қўйдинг?» — дедилар. «Бир даста шеърларим журналингиз ходими Ойдин Ҳожиеванинг қўлида», дедим.

— Мен сўраб оларман, кўриб чиқишга улгурмагандир. Хатлар, шеърлар жуда кўп келади. Биргалашиб қараб чиқиб, танлаб журналда беришга ҳаракат қиламиз... — деб шогирдларининг тарафини олдилар. Кеча кечқурун келганимда мен ҳам сизга ўхшаб соғиниб Зулфия опани кўргани кирдим. Кеч оқшом ғира-шира эди. Очиқ эшикларини тақиллатяпману у кишини овора қилиб қўяманми, деб хижолат тортаман. Тақиллатмай қайтай десам, кўргим келади. Ниҳоят кириб бордим. Кенг хонада телевизордан «Время»ни кўриб ўтирган эканлар. Шундай яхши кутиб олдиларки...

У кишининг қадди-басти, чиройи ҳалиям кўзингни олади-я. «Лола, ҳовлига жой қил, ўша ерга чиқайлик», — дедилар. Ҳақиқдек пишиб турган бир туп олма дарахти тагига набиралари Лола бир дамда дастурхон тузади. Чарақлаган электр шуъласида ҳамма нарса ниҳоятда гўзал, шеър ўқишга мойил этарди кишини. Бир пиёла чой қуя туриб, уйим, болаларим, ишларим ҳақида сўрадилар. «Шеър ёзяпсанми?» — дедилар.

— Ҳа, унча-бунча ёзяпман. Кечагина Ўзбекистон ҳақида бир шеър ёзувдим, — деб мақтандим.

— Қани, эшитайлик, Бибисора, — дедилар.

Қизариб, бўзариб шеърни ўқиб бердим, яна, яна, яна, сўрайвердилар, мен ўқийвердим. Алламаҳалгача шеърхонлик бўлди. Эшик олдидан ёзувчилар ўтиб турибди, биз шеърият ҳақида, маҳорат ҳақида суҳбат қуриб ўтирибмиз. Аллақандай масъум онлар бўлиб қолди мен учун кечаги оқшом.

— Суҳбатлашиб ўтирибмиз-у, — деб давом этади Бибисора, — опага ҳавасим келади. «Сиз жуда бахтлисиз, армонингиз йўқ сизнинг», дедим. Шоирамиз хўрсиниб «Армоним кўп, Бибисоражон!» дедилар. Ҳаммаёғим жимирлаб кетди. Шундай одамда нима армон бор экан? «Ҳамма вақтим журналга кетиб, шеърни кам ёзипман. Журнал борлиғимни олгандай...»

— Ҳеч-да, оз эмас, — дедим.

Хўрсиниб, ўйга ботган Зулфия опани чалғитиш учун Орол ҳақида каттароқ шеър ёзганимни айтдим.

— Яхши — дедилар Зулфия опа. — Бошладингизми, демак тезроқ ёзиб битириш керак, йўқса совиб қоласиз.

Зулфизар куннинг субҳидам
Вақти бир тутам — бир тутам.
Кўз очиб юмгунча ўтар
Ҳар лаҳзаси собит қадам, —

деб бошланадиган шеъримни ўқиб бердим.

— «Зулфизар кун» деманг, Бибисоражон, «Субҳидам куннинг бир фасли бир тутам — бир тутам» бўлсин. Менга бир тутам — бир тутам деган сўзингиз ёқди. Шеър ёзсам, шу сўзингизни ўғирласам майлими?» — дедилар кулиб.

— Майли, — дедим ҳаяжонланиб. Биламан, ҳазил қилдилар.

Кейин Зулфия опа билан ҳовлидан чиқиб, хиёбон кездик. Ёнма-ён боряпману нуқул ифтихор қиламан, денг. Одамлар мени кўряптимикан, деб орқа ўнгимга қараб қўяман.

Бибисора яйраб кулади. Зулфия опа билан бўлган учрашувдан олган таассуротларини, севинч ва илҳомини сўзлаб ҳеч тугатолмайди. Бир Бибисора эмас, ижод боғига қадам қўйган, шоир, ёзувчи борки, биринчи навбатда Зулфия опа ҳузурига ошиқади. Суҳбатидан баҳра олади. Баъзи ёшлар ботинолмай, узоқ-узоқдан бўлса ҳам уни кўрганидан хурсанд. Мен эсам бу боғда ёлғиз юрган чоғларимда ўзимча шивирлаб Зулфиянинг шеърларини ёд ўқийман:

Тоғ ортидан кўтарилди ой,
Сўлим қирғоқ нур-ла ўпишди,
Кўзгу бўлди жим-жит оққан сой,
Ойнинг акси сувларни қучди.
Сойми ёки шаббода олди
Менинг кўзимдаги уйқуни?
Ой ёримни ёдимга солди,
Дилда тошди севги тўлқини.

Зулфиянинг бу шеъри 1943 йилда ёзилган.

Садоқат

Садоқат... Аёл жисмидаги порлоқ ёлқин, аёл қалбининг қимматини, софлигини, унинг кимлигини ифода этувчи энг юксак сўз. Инсонга хос энг гўзал фазилат бу! Оилага садоқат, ёрга садоқат, меҳнатга, дўстга, сўзга, Ватанга садоқат!

Зулфиянинг садоқати буюк бир тимсол.

Зулфиянинг садоқатига ҳайкал қўйса арзийди, дегувчилар оз эмас.

— Ҳамид Олимжон вафот этган кезлари ҳеч ерга сиғмасдим, — деб ҳикоя қилган эди бир куни у бизга, — аламдан, дарддан ҳеч ерга сиғмасдим. Йиғлардим, ёзардим, яна йиғлардим. Ўша «Баҳор келди сени сўроқлаб»ни бир кечада ёзганим эсимда. Баҳор фасли эди. Ишдан қайтгач, ечинмадим ҳам, ўрнимга ётмадим ҳам. Шундоқ мук тушиб ўтирганимча шеър ёзиб, тонг оттирдим. Эрта билан ишхонага келдим. Шеърни кимгадир ўқиб бергим келади. Кейин Ғафур Ғулом келиб қолдилар.

— Мен... бир шеър ёздим, Ғафур ака, ўқиб берайми? — дедим.

— Ўқи, ўқи, Зулфия! — дедилар хурсанд бўлиб.

Мен бир оз нафасимни ичимга ютиб, кейин секин ўқий бошладим:

...Мана қимматлигим, яна баҳор келиб,
Сени излаб юрди, кезди сарсари.
Қишнинг ёқасидан тутиб сўради сени,
Ул ҳам ёш тўкди-ю, чекинди нари...

Ғафур ака шеърни жим утириб, чуқур-чуқур хўрсиниб эшитдилар-да, кейин «Оҳ, Зулфия, бағрим энди. Биласанми, шеърга юракдаги ҳис-туйғуларнинг фақат ўн фоизи тушади, қолгани юракни ўртайверади, юракни куйдиради. Сен бу туйғуларнинг ҳаммасига қандай бардош беряпсан-а? Ёниб кетасан-ку, бу аҳволда»... — дедилар. Барибир ёзмай яшай олмасдим. Қани энди, мен ҳам баҳорни, ўрикликни, қуёшни кўрмасам дердим. Ундай деманг, болам, деб юпатардилар аям. Ахир, аяжон, баҳордан, ўрикликдан ва қуёшдан ўғлингиз баҳра олмаяпти-ку?.. Нега мен...

Зулфия ҳамон ўша ўйчан туйғула гапида давом этди:

— Мен Фузулийни кўп ўқирдим. Йиғлаб-йиғлаб ўқирдим. Икки кўзим қизариб, шишиб кетган, ҳеч нарса билан ишим йўқ эди. Ким келди, ким кетди. Ейишичиш хаёлимга келмасди. Бир куни дераза ёнида Фузулий ғазалини овоз чиқариб, йиғлаб ўқийверибман, ўқийверибман.

Манимдек ҳеч киши зору паришон ўлмасин, ёраб,
Асири дарди ишқу доғи ҳижрон ўлмасин, ёраб!

Кўчадан ўтиб бораётган маҳалламиздагилар дераза ёнига тўпланиб қолишипти. Мени койиб беришди: «Қўй, қизим, бундай шеърларни кўп ўқима!» дейишди. Кейин эса «Ҳамид Олимжоннинг китобини нашр этамиз, шеърларини тўплаб, тайёрлаб беринг», деб қолишди. Дугонам Холида Сулаймонова билан шу ишга киришиб кетдик...

Ҳижроннинг қалбимда, созинг қўлимда,
Ҳаётни куйлайман, чекинар алам.
Тунлар тушимдасан, кундуз ёдимда,
Мен ҳаёт эканман, ҳаётсан сен ҳам!

деб ёзади шоира ва у худди шундай яшаяпти.

Мен шоира Зулфиянинг ёзувчи Ойбек ҳақидаги «Қуёшли қалам» номли ажойиб достонини қайта-қайта ўқийман. Достоннинг бир ерида ёзувчи ва шоиранинг Қашқадарё воҳасига сафари тасвирланади. Тоғ бағрида дўстлар даврасида ўтирган адиб Зулфияга ва хотини Зарифахонимга равоч узатиб: «Олинглар, енглар, бундан зўр даво йўқ тибда», дейди. «Қайси дардга даво?» сўрайди шоира. «Ўн саккиз ёшли бўлиб қоласиз», жавоб беради Ойбек. Шунда шоира «Агар ўн саккизга қайтсам, домла, шу Саксон дарада қолиб кетардим», дейди-ю, яна шу заҳоти юрак туғёнларига қулоқ тутиб, «Йўқ, устоз, қайтмайман ўн саккиз ёшга, дардим ва бахтимдан кетмайман нари», деб жавоб беради. Чин садоқат эгаси мана шундай бўлади! У баъзи аёллардек «Эсиз умрим ўтди-я» деб ачинмайди. Чунки у аҳдига содиқ яшаб, халқига хизмат қилмоқда.

Санъат МАҲМУДОВА.

ДИЛ ИЗҲОРЛАРИ

Зулфияхоним шеъри чинакам шеър, яъни у нозима эмас, шоира! Ўзбек табиати, ўзбек қалби, ўзбек меҳнаткашларининг буюк дўстона оиладаги бахтиёрлиги, ўзбек аёлининг ёркин ва сулув сиймоси, дарди ва бахти, тўй ва томошаси — мана Зулфияхоним шеърияти!

Жаҳонгашта ва тинимсиз шоира асарлари талай-талай халқлар тилида жаранглаб тургани ҳақиқат! Зулфияхоним ўзбек шеъриятини жаҳон минбаридан жаранглатганлардан бири ва балким биринчиси. Қозоқ ҳам, арман ҳам, тожик ҳам, украин ҳам, булғор ҳам, ҳинд ҳам, занжи ҳам, араб ҳам шоирамиз ижодидан баҳраманд ва одамийлигига, санъатига, маҳоратига, жасоратига шайдо.

МИРТЕМИР.

***

«Мушоира» тасвирий воситаларининг бойлиги билан кишини ҳайратда қолдиради. Унда хотин-қизларга хос кузатувчанлик эпик кенглик билан уйғунлашиб кетади. Фикрларнинг теранлиги туйғуларнинг тулқинлилиги билан ҳамоҳанг. Унда ҳамиша халқларнинг тинчлик ва бахт-саодати учун янграган поэзиянинг садосини эшитиб турасан, киши. «Мушоира»ни дадиллик билан адабиётимизнинг дурдонаси деб айта оламиз.

Вера ИНБЕР.

***

Кўз ўнгимда Зулфия шеърлари асосида яратилган Ўзбекистон манзаралари достони намоён бўлади. Ўқийман, зеҳн соламан, яйрайман: меҳнатсевар, саховатли, туйғун ва маънавий бой халқи билан бирга унинг Зулфия қизи камол топди ва ҳануз юксалишда. Яшнаган ўлка — Ўзбекистон боғлари аро Зулфия қўшиқлари янграйди.

Эди ОГНЕЦВЕТ.

***

Ажойиб табиатли кишиларни кўрганда нодир инжу топган кишидек қувонаман, ҳаётни янада қаттиқроқ севаман. Сиз /яъни Зулфия/ мен учун ана шу нодир инжу ва гўзал кишилардан бирисиз... Сиз ўзбек хотин-қизлари чаманида гўзал бир санъат биноси қурдингиз.

Марварид ДИЛБОЗИЙ.

ЗУЛФИЯ,
Ўзбекистон халқ шоири

МЕНИНГ МЕҲРИБОН ОНАГИНАМ

Онам, менинг мушфиқ, меҳрибон онам,
Қалбимда овозинг, ўзинг қаерда!
Қуёш оғушига солганми олам,
Шуъладай одиминг қайси асрда?

Қайси минтақада нафасинг ҳаёт,
Қайда, ким йўлига кўзинг мунтазир!
Қайси сайёрада эй, сен Одамзод,
Фарзандинг бўшлиқни этмоқда асир.

Қай қабила, қай чўл, қай чўққи, қай ғор,
Сенинг илк шодлигинг шоҳиди макон?
Олам туғилиши эди сен илк бор
Фарзанд-ла сукутни уйғотган замон.

Қачон эди ўша, эзгу дақиқа?
Юзимда сезаман ўша ҳоврни.
Онам, сен кашф этган буюк ақида
Йиллардай кексартиб аср, даврни.

Ўша қаҳрамонлик, ўша ҳусида
Коинотда, менда яшайди ҳаёт,
Ажал-ла юзма-юз турган йўсинда
Она лавозимин этаман бунёд.

Ва қонда югурар садоқат ҳисси,
Кўксинг иссиқлиги элитар ҳушим.
Оловга ташлайди басир бу жисмим
Ҳануз ўталмаган фарзандлик бурчим.

Онам, менинг мушфиқ, меҳрибон онам,
Кўзимда илоҳий эзгу суратинг.
Яна ҳаёт тўлиқ, булутдай кўркам.
Қайда жон бағишлар метин қудратинг?

Хабар бер, таваллуд дардини олай,
Нурда чўмилтирай, сени болангни.
Тарозу — юлдузга беланчак осай,
Сол, ҳаёт бермоқдан толмас танангни.

Туғанмас аллангдан айтай ўзингга,
Меҳр бешигида сен ҳам ол ором.
Оҳ, нега келмади уйқу кўзингга,
Эй менинг бир умр бедор зўр Дунём!

Бир чоқ ухладингми, мириқиб, қониб,
Бир нафас бўлганми бурчларинг унут?
Биламан, мизғисанг ҳаёт бўш қолиб,
Коинотга қайта чўкади сукут.

Ҳеч бўлмаса, ўлтир узатиб оёқ,
Мангулик йўл босган товон олсин дам.

Тизларингда ётган қўлларинг чарчоқ,
Ҳордиқ олармикан қалб-ла силасам.

Оппоқ сочларингга қора кўзимнинг
Миннатдор нурини қилолсам тароқ.
Чуқур ажинингга боқиб умримнинг
Бебош тантилигин кўрдим ёрқинроқ.

Онам, эркалашинг, ўгит, танбеҳинг,
Бари сутинг каби жонимга озиқ.
Оҳ, буни мен англаб етгунимча минг —
Минг бир аламларни қилмадим тортиқ.

Барисига узр, пойингга чўкиб,
Қўлинг қадоғига эгаман бошим.
Қалбинг инжитмайман кўз ёшим тўкиб,
Эй менинг саховат, шодлик қуёшим.

Оҳ, дарҳол кечирдинг, нигоҳинг таскин,
Ўтинг рутубатим, ҳасратим олди.
Сенга етгунимча бўлган дардим
Йилларим сингари учиб йўқолди.

Ўзимни гўдакдай сезиб тизингда,
Булутдай, қулундай яйрайди таним.
Умринг ифтихорим, ҳатто изингдан
Кўтарилган чанг ҳам, сендай Ватаним!

Сен тупроқ,
осмоним,
қуям,
ўт,
наҳрим,
Сен сўнгги нидомсан жон берар палла.
Эй, мусаффо кўкси дахлсиз маҳрим,
Мен — она қизингга айт, жонбахш алла.

Ҳар сўзинг бир китоб, сеҳрига кириб,
Сен —Момо Ҳавонинг йўлига тушай.
Бир нуқтасин тўксам, киприк-ла териб,
Ичга солганингни дилимдан қўшай.

Негаки хоксор, улкан юрагинг,
Узоқ йўл дардини тубга солар жим.
Бир умрлик йўлда кечиб, кўрганинг
Зарраси мадҳига етарми кучим!

Сўз тилаб койитмам.
Меҳроб тўрида
Ўлтир, қалбинг уриб турса кифоя.
Дилим каби содиқ қалам қўлимда,
Сен ўз юрагингдан бошла ҳикоя.

ҚАЛБИМ ҚОЛГАН ЭДИ БУ ЕРДА

Қалбим қолган эди, бир чоғ бу ерда,
Сизнинг дилингиз-ла жўнаб кетгандим.
Аждодим, авлодим қибласи — элда
Қалбимни соғиниб шеърлар битгандим
Қани бунда ташлаб кетган у қалбим?

Кезиб, сою қоя кўрмаган жондек,
Тоққа тармашгандим толиб тизларим.
Сочилганди шодлик ёқут маржондек,
Лекин тул сел ювгач кунлик изларим
Сирқираб чиққанди толган тизларим.

Аммо яна тонгда тушгандим йўлга
Соя кўтарилмас чўққига дадил.
Конларга тушганда олгандим қўлга
Юракни кончининг фонуси шакл
Шуъладай қолганди у ерда ҳам дил.

Эсимда, чорлашди юлдузларсимон
Чақмоқ ва бижилдоқ бир давра гўдак,
Мен бўлсам айланиб гўдакка шу он
Ҳар бири кўзидан гўё бойчечак,
Гилосдай боққанди мен берган юрак.

Не яқин-йироққа йўлдош бўлмадим,
Бу қутлуғ умримнинг измида эркин.
Ҳеч ерда ҳеч кимнинг бахтин юлмадим,
Туйғумни изларга отмадим, лекин
Писанд ҳам қилмадим рашклилар кекин.

Ҳар ерда денгизга тушган томчидай,
Қалбим зарраларга кетди бўлиниб,
Аммо дилга кирган ҳар дўст севинчдай,
Илҳом, куч, ҳаётдай жонимга иниб,
Яшадим, дарёдай тўлиб, тўлиниб.

Қолган дил изидан яна келдиму,
Мингларча нигоҳлар сеҳрида қолдим.
Ҳар салом, ҳар иссиқ табассум, кулгу,
Мавжида у қолган дилим кўролдим.

Удумдай, меросдай қон-ла ўтдими,
Бу беҳад кўзларда мавж урган меҳр?
Зарра-зарра қолган қалбим ўтими,
Бизни яқин қилган муаззам сеҳр?

Мен олган диллар ҳам ҳамон қалбимда
Ҳаётим безаги, шеърим жаранги.
Ичган сувларимнинг нами лабимда,
Сочларимда ҳатто йўлларининг чанги.

Ўша ўт ёшликка мен содиқ қолиб,
Бутун халққа дилим бериб кетаман.
Сўнг бу гул диёрни қўмсаб, соғиниб,
Қуёшдай дўстликни куйлаб ўтаман.

УЛУҒЛИК МЕЗОНИ

Улкан ижодкорлар, ўзлари хоҳласин-хоҳламасинлар, ибрат ва намуна, ҳавас ва ҳайрат назаргоҳи вазифасини ўтайверадилар. Назаргоҳ нуқтадан таралган зиё қанчалик порлоқ бўлса, қанчалик йироқ-йироқларни ёритса, бу — марказ бўлиб турган ижодкор қалбнинг шунчалик юксаклигидан, улуғлигидан далолат.

Қалб улуғлигини, ижод буюклигини, истеъдод миқёсини белгилашда мезон нималардан иборат? Нима учун истеъдодли инсонга, умуман, бирон бир одамга баҳо берилганда унинг давлати, мол-дунёси, бойлигига қараб эмас, балки жамиятда тутган ўрнига, эл аро топган иззат-ҳурматига, ижоди, маънавияти, фарзандлари ва шогирдларининг нуфузига, Ватан равнақи йўлидаги хизматларига қараб баҳо берилади? Бу саволларга жавоб излаб ўтириш шартмикан? Жавобнинг ўзи ҳам шу саволларнинг ичида эмасми?

***

Шуҳратли шоирамиз Зулфия ижодиёти, шеърияти, адабий фаолияти нафақат йигирманчи аср ўзбек адабиётида, балки умуман туркий тилли халқлар адабиётида, Шарқ шеъриятида ўзига хос ўрин ва жоҳ тутган ҳодисадир.

***

Авваламбор, такрор бўлса ҳам шуни эътироф қилишимиз керакки, шоира Зулфия — ўзбек шеъриятида, ўзбек маданий-маънавий ҳаётида энг машҳур сиймолардан бири. У — ҳар ким-ҳар кимга ҳам ато қилинаверадиган оддий тақдир билан эмас, балки алоҳида, истисноли, мумтоз Тақдир ила сийланган ва сайланган шоира. У — ўзбек заминида, Марказий Осиё ҳудудида энг кўп шеърлар, достонлар, тадқиқотлар бағишланган шоира. Яна, шу ўринда Зулфия номини қитъалар аро машҳур қилган «Мушоира», «Ўғлим, сира бўлмайди уруш», «Юрагимга яқин кишилар», «Баҳор келди сени сўроқлаб», «Ҳамма сафарбар», «Юртимни куйлайман», «Рашк», «Келинчак», «Ўрик гуллаганда», «Ўзбек қизи овози» сингари ўнлаб шеърларни ҳам эслаб ўтиш жоиз. Шу шеърларидаги самимийлик, малҳамийлик, халқчиллик ва дардкашлик туфайли Зулфия номи миллионлаб ўқувчилар қалбига кириб борди, сиймоси муҳрланди, тақдири ҳавас ва ғамгусорлик уйғотди. Шоирни англаш, шоирга таъзим бажо келтиришнинг мақбул усули — унинг шеърларига қулоқ тутишдир. Ўқинг, такрор мутолаа қилинг, ёдланг, шеър сатрларига сингиб кетинг! Ана шунда ижодкор қалбининг туғёнларига, дарду ҳасратига, қувончу титроқларига, самимиятига ошно бўласиз, муҳиб тутинасиз...

Қайга кетдинг, юрагим,
Битди бардош ва тоқат.
Суҳбатингдир тилагим,
Дилда ҳасратим қат-қат...
Совуш бермайди менга
Ёқиб кетганинг олов.
Нетай, етмайман сенга,
Ўртага ташланган ғов.
Ишққа маскан юрагим
Топиб бер деб қистайди.
Нима қилай, бераҳм
Руҳим сени истайди.

Бундай сатрларни битиш учун, кулфатни шеърга айлантириш учун, дардни тоқат ила енгиш учун фақатгина Зулфия бўлиб туғилиш керакми? Бу айрилиқ азобларини англаш учун, бу айриликка содиқ қола олиш учун, муқаддас аёл деган мартаба билан зийнатланиш учун ўзбек бўлиб туғилиш керакми? Ё яратганнинг ўзи садоқатнинг, вафодорликнинг, жонписорликнинг, муҳаббатнинг мана шундай олий тимсоли бор эканлигини намойиш қилиш учун ўзбек аёлини танладими? О, ўзбек аёли! О, табаррук ўзбаки момоларим! Бани башарнинг боши жам бўлиб, сизнинг ҳузурингизда эгилса, минг бир фазилатингизнинг мингдан бир ҳиссасига арзийдими?

***

Шеър заҳмати, сўз азоби барча шоирларни руҳан яқинлаштириб, қон-қариндош, ака-ука, жонажон қилиб қўяди. Чинакам шоирлик — ўзга шоирларни мақташ, тан олиш, шеърини ёд ўқишдан бошланади. Ижодкорларнинг бир-бирларини ардоқлаб-эъзозлаши шундан.

Замонамизнинг икки муҳтарам ижодкори — Зулфия ва Ибройим Юсупов ҳақида гапирмоқчиман.

Бу икки шоирнинг устоз-шогирдлигини — ижодий дўстликнинг, халқлар дўстлигининг, инсоний меҳр-оқибатнинг олий намунаси десакмикан? Келинг, уларнинг ўзлари гапирсинлар. Зулфия опа қорақалпоқнинг атоқли шоири ҳақида шундай ёзади: «Ибройим Юсупов — оригинал, ўзига хос катта шоир, халқ адабиётини яхши билганидан бўлса керак, ҳамма асарларининг тили ниҳоятда қуюқ. Ибройим Юсуповнинг замонамиз кишилари ҳақидаги ажойиб лирик асарларини ҳам ҳаммамиз севамиз, севиб таржима қиламиз...»

Зулфия опанинг ҳам жуда кўплаб шеърлари, оташин асарлари оташин ҳолда қорақалпоқ ўқувчилари қўлига етиб борди, қатор-қатор китоблар бўлиб нашр қилинди, кўнгилларда битмас-йитмас маънавий мулкка айланди. Бунда айниқса Ибройим Юсуповнинг таржимонлик ҳиссаси беқиёс бўлди. Шу ўринда Ибройим оғанинг бир шеърини ўз таржимамда диққатингизга ҳавола қилишни маъқул топдим. Шеър ўзининг нафис ҳиссиётларга, туйғуларга бойлиги билан жуда қимматли. Ўқинг, ҳайратланинг, ибрат олинг — шогирднинг устозга миннатдорчилигини, инсоннинг инсонга шафқатини, бир халқнинг иккинчи халққа қондош, жонпайвастлигини бундан ҳам гўзал ташбеҳларда, бундан ҳам меҳрибонроқ оҳангда ифодалаб бўлармикан...

Музаффар АҲМАД.

Ибройим ЮСУПОВ,
Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ шоири

САҚЛАНИНГ АВЗОЙИ БУЗУҚ ҲАВОДАН

(Зулфия Исроиловага)

Бугун бузуқ кўрдим куннинг авзойин,
Одамга ёқимсиз шамол изғирар.
Уй ёнида — боққа тун чўккан сайин,
Маъюс, жим, хаёлчан шоира юрар.
Япроқларин тўкиб унинг пойига,
Унсиз кузатади буюк чинорлар.
Қарғалар қағиллар ариқ бўйида,
Қайдадир майналар мунг билан чорлар.

Гул мавсуми ўтмиш... Шоира ёзнинг
Қайғу-ташвишларин ўйлаб борурми?
Ё бевақт узилган бир гўзал сознинг
Ҳасратли қиссасин сўйлаб борурми?
Ҳамиша ярали шоирнинг жони,
«Бу қайси мавсум?» — деб сўрамас асло.
Тушуниб ҳам бўлмас бугун ҳавони,
У кимлигинга ҳам қарамас асло.

Ёлғизлик созида ҳижронин айтиб,
Ел эсар... Шоира бўзлайдир балким?
Ташвишларин ташланг!
Орқага қайтинг!
Виждонингиз покдир, юзингиз ёрқин.
Дардчил лира билан инсонлар бахтин
Жон куйдириб куйлагансиз ҳар доим.
Гўзаллик гулшанин, тоқат дарахтин
Кўнглингиз боғига эккан худойим!

Биби Фотимани ёдга олсам мен,
Кўнгилда эътиқод ортади сизга.
Эҳтиром изҳори қилар бўлсам мен,
Намоз ўқир элим этагингизга.
Сўз бор, «Сақлангани сақларман» деган,
Бир иложин топар жони соғ одам.
Сал эҳтиёт бўлинг, илтимос сиздан,
Сақланинг авзойи бузуқ ҳаводан...

ОПА

«Булбул сайрар, ирмоқ куйлар, ўйнар ел,
Ҳаммаёққа нур тўлганга ўхшайди...»

дея бошланувчи «Тингла, булбул» шеърни чамаси беш ёшлигимда бўлса керак ака-опаларим менга ёдлатишганди. Уйимизда меҳмондорчилик бўлса, албатта шу шеърни айттиришарди. Сира ёдимдан чиқмайди, қиш кунларининг бирида хонадонимизда Зулфия опа, Туроб Тўлалар меҳмон бўлишди. Шунда касал бўлиб ётгандим. Лекин шеърини ёдлаган опани кўришни, унинг қанақа қилиб шеър ёзганини билишни истардим. (Акаларим шеър, ҳикояларни мияда, хаёлда ўйлаб юриб кейин ёзади, дейишса, мен нуқул, йўқ уни ким кўп китоб ўқиса ўшандан кўчириб олади, деб хархаша қилардим. Шуни аниқлаб олгим келган бўлса керак). Меҳмонлар олдига кириш учун изн сўраб, опажонимга ялиндим, Касалмасман, соппа-соғман-ку, дейман нуқул, Аслида иситмада эдим. Шу пайт адажоним олдимга кириб келдилар-да, тўртта бармоқларини пешонамга қўйиб (шунақа одатлари бор эди), «Буни иситмаси йўқ, Манзура, ҳозир шеър ўқиб беради», дея мени даст кўтариб, меҳмонлар ўтирган уйга олиб кирдилар. Туроб амакимни олдин ҳам кўрганман. «Альбомимга» деган шеърларини ёд айтиб берганимда, роса қувонгандилар, Бироқ Зулфия опани биринчи кўришим эди. Салом бердим, Пешонамдан ўпиб, маҳкам бағирларига босдилар. Кейин мен ёд олган шеърларини ўқиб бердим. Охирида (энди ўзимга кулгили туюлади) «бу Зулфия опанинг шеърлари», деб таъкидлаб қўйдим. Шунда улар кула-кула қўлимга ширинлик тутқазиб «опаси айлансин-а шу шеърни ёдлаган қизимдан», дея юзимдан ўпиб қўйдилар...

Шу-шу Зулфия опа ҳақидаги болалик хотирам мен улғайган сари улғайди. Боиси, ўзларининг опа-сингиллари бўлмагани учунми, адажоним Зулфия опа билан самимий опа-укадек эдилар. Қолаверса, аёл кишидаги барча фазилатлар, айниқса, аёл садоқати, вафоси ҳақида гап кетса, адажоним Зулфия опа номини ўта ҳурмат, эҳтиром билан тилга олардилар. Ўз жигаргўшаси опасидан мамнун укадек фахр-ифтихор этардилар. Адажонимнинг кўпинча сафар хотиралари ёйинки бирон-бир йиғин, маърака, йиғилишлардан кейин айтиб берадиган ҳикоялари Зулфия опа ҳақида бўлса жон қулоғим билан эшитардим. Бора-бора бу опа оиламизнинг том маънодаги Опасига айландилар, адажоним қазоларидан кейин эса инчунун... Ҳали-ҳануз оиламиз ҳоли-аҳволидан бохабар бўлиб турадилар. Шундай пайтларда ўйланиб қоламан: дунё таниган улуғ шоира, катта қалб эгаси, муштдеккина юрагида олам-жаҳон кишиларнинг қувончи, шодлиги, дарди, ҳасратини жо қилолган ва айни пайтда уларнинг барининг фазилати, руҳияти, кайфиятига, туғрироғи кўзию, сўзига қараб, дилига, кўнглига йўл топа олган бу аёл ҳар бир ўзбекнинг Опасига айланиб қолгандек туюлади менга. Шогирдлари у кишига Опа, Опажон деб мурожаат қилишади. Опа дея эшик чертиб уйларига кириб боришади. Илк ёзган шеърларига Опанинг назари тушса, дунёда ўзларидан бахтли инсон йўқдек ҳис этишади. Зулфия опа катта-кичикнинг, шогирдларининг, таниш-нотанишнинг, маҳалла-кўй, ҳар бир хонадон, демак халқи, юрти, мамлакатининг Опасига айланиб қолган. Мен бетакрор, беназир шоирамиз Зулфия опани, халқимизнинг Опаси дегим келади.

Умида ФАЙЗИЕВА.

СПОРТ

· *Халқаро теннис*

ФАРҒОНАЛИКЛАР ОЛҚИШИ

· «Буюк ипак йўли» — Сателлит халқаро мусобақасининг учинчи босқичига ҳам якун ясалди.

Маълумки, «Президент кубоги» учун халқаро теннис баҳсига тайёргарликнинг муҳим босқичларидан саналган анъанавий Сателлит — йўлдош мусобақасининг ўтказилаётгани кучлиларни саралашда алоҳида аҳамият касб этмоқда. Дунёнинг турли мамлакатларидан меҳмон бўлиб келган моҳир теннисчилар Тошкент ва Самарқандда ўтказилган мусобақалардан кейин Фарғонага йўл олишган эди. Бу ерда янги фойдаланишга топширилган «Истиқлол» теннис саройида мусобақа уюштириш учун барча шароитлар муҳайё қилинди. Мухлислару спортчилар қарийб ҳафта мобайнида ўзига хос байрамни нишонладилар.

Ғолиблик сари даъвогарлик қилишни Тошкентда бошлаган теннисчимиз Олег Огородов Фарғонада ҳам ўзини кўрсатди. У Тошкентда франциялик Жером Лосталот билан ҳал қилувчи баҳсда учрашиб, ғалаба нашидасидан баҳраманд бўлган эди. Самарқандда эса унга ҳамюрти Дмитрий Томашевич рўбарў бўлди. Олегнинг қадимий шаҳарда ҳам қўлини баланд келиши, унинг келажаги порлоқ теннисчи эканлигидан нишонадир. О. Огородовни фарғоналиклар ҳам ажойиб ғалабаси билан самимий олқишладилар. Йилдан-йилга маҳорати ошиб, жаҳон миқёсидаги кучли теннисчилар қаторида 220-бўлиб турган Олег ўз мақомини янада яхшилашга интилмоқда. Агар у бўлажак Олимпиада баҳсларига қадар ўз мақомини камида 130 га етказса, жаҳон спортчиларининг йирик анжуманига йўл олиши мумкин бўлади.

· *Футбол*

ПЕШҚАДАМЛАР МАВҚЕИНИ МУСТАҲКАМЛАШДИ

· Олий лига жамоалари ўртасида мамлакат миллий чемпионатининг 9-тур ўйинлари бўлди.

Бу сафарги учрашувлар натижаси пешқадамлар мавқеига деярли таъсир қилмади. Кичик ҳисобли ғалабалар кўпроқ қайд этилди. Фақат Термиз ва Янгиер шаҳарларида ўтказилган ўйинларда йирик ҳисобли ғалабалар бўлди. Ҳозирча фарғоналик футболчилар ягона пешқадамлик қилишмоқда. МҲСК футболчилари мавқеларини мустаҳкамлашди. Ўйинлар тақвимига назар ташлайдиган бўлсак, унда бор йўғи учтагина ноль қолгани кўринади. Чунончи, «Нефтчи» ҳали биронта ҳам мағлубият аламини тортмаган бўлса, «Темирйўлчи» ҳисобида ҳозирча дуранг натижа йўқ. Жамоалар яна бир неча ўйинлардан кейин оралиқ маррага етиб, довон ошадилар. Лекин мавсум бошидан буён ўйинларни сусткашлик билан ўтказаётган «Политотдел» футболчилари мухлислари ранжишмоқда.

Учрашувларда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Темирйўлчи» — «Динамо» — 1:0, «Сўғдиёна» — МҲСК — 0:1, «Политотдел» — «Навбаҳор» — 0:1, «Пахтакор» — «Нурафшон» — 1:1, АСК — «Машъал» — 4:2, «Наврўз» — «Чирчиқ» — 1:0, «Янгиер» — «Атласчи» — 3:0, «Трактор» — «Нефтчи» — 1:1.

"МУСТАҚИЛЛИК"

ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИ

"МУСТАҚИЛЛИК" пул-буюм лотереясини сотиб олиб Сиз катта ютуқ соҳиби бўлишингиз мумкин.

Лотерея билетининг баҳоси 10 сўм.

Ютуқлар тиражи 1995 йил 29 — 30 август кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Ютуқлар тиражида автомобиллар, телерадиоаппаратуралар, мебель тўпламлари, электржиҳозлар, кир ювиш машиналари ва бошқа турдаги халқ истеъмоли моллари ўйналади.

Лотерея билетларини жамғарма банкининг барча муассасаларидан, алоқа бўлимларидан, савдо ташкилотларидан ҳамда жамоатчи тарқатувчилардан сотиб олишингиз мумкин.

СИЗГА ОМАД ТИЛАЙМИЗ!

Тўлиқ маълумотларни жамғарма банкининг исталган муассасасидан, алоқа бўлимларидан ёки қуйидаги телефонлар орқали билиб олишингиз мумкин: 33-51-95, 45-35-49, 45-66-43.

МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ.
МАРКАЗИЙ БАНК.
ЖАМҒАРМА БАНКИ.
АЛОҚА ВАЗИРЛИГИ.
ЎЗБЕКСАВДО.
ЎЗБЕКБИРЛАШУВ.

СИЗГА ОМАД ТИЛАЙМИЗ!

"ЭМАЛЬ"

ОЧИҚ ТУРДАГИ ХИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ

ПФ-115 оқ, зангори, пистоқи, фил суяги рангидаги эмалларни; ПФ-266 пол учун эмални

СОТАДИ

Бўёқ идиши қайтариб олинмайди.

Чек ёки аккредитив бўйича ҳақ тўланади.

Тошкентдан харидорнинг ўзи олиб кетади.

Манзилимиз: 700073, Фарғона йўли кўчаси, 3-тор кўча, 73-уй.

Телефонлар: 34-24-57, 67-77-57, 68-53-88, 91-56-20.

ТАШКИЛОТ

Тошкентдаги омборхонадан пул ўтказиш йўли билан

386 DX 40/4/270/512/ SVGA 0,28 русумли компьютерлар ва уларга STAR 1500 тоифадаги принтерларни

50 кг.га мўлжалланган жут қопларини

3,2 л. сиғимдаги термосларни

СОТАДИ

Мурожаат учун телефонлар: 68-53-53, 68-66-06.

ПФ эмали, МА бўёқларини *СОТАМИЗ*

ёки

,

,

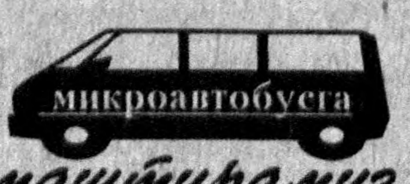

алмаштирамиз.

Сертификати бор.

Мурожаат учун телефон: /3712/ 41-89-69.

ҚЎЛЛАРИ БИЛАН "КЎРУВЧИ" ОЛЯ

Кўзи ожизлар мактабидаги ғайриоддий тажриба ҳақида

ШИФОКОРЛАР ҳар қанча уринмасин харьковлик учинчи синф ўқувчиси Оля Тихоновага ёрдам беришолмади, ожизлик қилишди. Ахир, сеҳргар эмаски, «куф-суф» билан «тузатиб» юборишса. Қизча кўр бўлиб қолди. Ва энди унинг кўзларини очиш инсоннинг қўлидан келмайди. Харьковдаги кўзи ожизлар мактаб-интернатида тарбияланаётган деярли икки юзга яқин болалар сингари энди Олянинг ҳам кўзлари унга хизмат қилмайди. Бироқ бошқалардан фарқли ўлароқ Оля барибир «кўради».

Ғайритабиий хусусиятга эга одамлар қўллари ёрдамида ранг ва ҳатто тасвирларни ҳам бехато айтиб бериши қадимдан маълум. Тўғри, Оля Тихоновага табиат бундай хусусият ато этмаган. Аммо қизча бугунги кунда «қўл кўзлари» билан барчани ҳайратда қолдирмоқда. Қизда бундай сифатнинг пайдо бўлишида мактабнинг тадқиқотчи ўқитувчиси Виктор Мизрахининг роли жуда катта.

«Қўллар билан кўриш» сирларини топиш ва ўрганиш, уни сўқир болаларга ўқитиш услубини ишлаб чиқиш учун Викторга саккиз йил керак бўлди. Ҳозирга қадар бу борадаги тадқиқотлар фақат назария билан чекланган эди, амалиётда эса биринчи бор ижобий натижага эришилди: уч ойлик таълимдан сўнг Оля ва унинг тенгдоши, тўғрироғи, синфдоши Спартак Наумов ўз қобилиятларини синаб кўришди.

Олянинг олдига турли рангларга бўялган қоғозлар териб қўйилади, у қўллари билан қоғозларни пайпаслаб, унинг рангларини бехато айтиб беради. Сўнг қизча олдига турли жониворлар чизилган расмлар қўйилади. Оля яна аниқ айтади: «Бу—жайрон, бу—фил, бу эса тимсоҳ...» Менинг илтимосимга кўра, столга чўнтак йилномасининг аёл сурати туширилган томони қўйилади.

— Бу аёлнинг расми,— дейди Оля.

— Сен аёллигини шунчаки айтяпсанми ёки унинг юзини кўряпсанми?— ҳайратланиб сўрайман ундан.

— Албатта, кўряпман. Унинг сочлари узун, тим қора.

Олянинг кўзлари боғланган. Бу «тажриба»нинг соф ўтиши учун эмас, Виктор Мизрахининг тушунтиришича, қизчада ҳали ёруғликни «кўриш қолдиқлари» бор. Бу уч фоизлик «қолдиқ» билан ҳатто яқиндан бирор нарсани кўриб ва англаб бўлмайди, албатта, аммо «кўриш қолдиқлари»нинг ёруғликни қабул қилиши қўл билан аниқ-тиниқ «кўришга» халақит беради. Олянинг тасдиқлашича, тасвирлар унинг «ички экрани»да намоён бўлади.

— Бу «экран»ни кўр бўлиб қолган ҳар бир кишида «тиклаш» мумкин,— дейди Виктор Мизрахи.— Фақат туғма сўқирлар бундан мустасно. Негаки, кишида кўриш хотираси шаклланган бўлмоғи шарт. Қачонлардир кўрилган, томоша қилинган тасвирлар кўр бўлиб қолгандан кейин ҳам кўриш марказида қайта туғилади. Фақат кўз вазифасини бошқа нарса эгаллайди. Хўш, бу вазифани нега энди қўллар бажармас экан?

КЎЗИ ОЖИЗ одамларда вақт ўтиши билан айтиш мумкинки, компенсатор (баъзи механизмлар ишидаги меъёрий ҳолатдан оғишларни компенсациялаб турадиган ёки нарсалар орасидаги фарқни ўлчайдиган асбоб) вазифасини бажарувчи қобилият ривожланиб боради. Масалан, эшитиш қобилиятини олиб кўрайлик, у ўта кучайиб кетади. Компенсатор вазифалардан бири — қўл кафтларининг иссиқлик нурланишига сезгирлигини оширишдан иборат. Ҳар бир ранг характерли нурланишга эга бўлиб, унинг иссиқлик кучи ҳам характерлидир. Қўл кафтлари худди шу иссиқлик кучи таъсирида ранг қанақа эканлигини «кўради». Лекин у фақат рангларни ажратиш учунгина етарли. Тасвирларни илғаш учунчи? Худди шу жойда «оралиқдаги бошқарув» ишга тушади. Бунда объектдан маълум масофадаги ранг-тасвир қўл кафтларида акс этади ва у бош миядаги кўриш марказига «жўнатилади». Шу пайт унга хотира «уланади» ва «ички экран» ишга тушади.

— Ҳаётимда ғаройиб хусусиятли бир болага дуч келганманки, у кафтлари ёрдамида рангларни аниқ айтиб бера оларди. Қизиғи шундаки, у табиатан бундай хусусиятга эга эди,— деб ҳикоя қилади В. Мизрахи. — У айрим геометрик шаклларни ҳам аниқ «кўрарди». Табиат ато этган ундаги бу ҳисларни ўрганиш учун кўп ишладим.

Охир оқибат В.Мизрахи улардаги ноёб қобилият «калитини» — «ички экран»ни қандай қилиб ишга солиш услубиятини ишлаб чиқишга эришди. Ҳақиқатан ҳам қўллар кўз вазифасини «бажариши» ҳақидаги фактлар учраши ҳаётий воқелик. Оляга фил расми туширилган улкан тасвирни биринчи бор берилган пайтда (бу даврга қадар у «кўрган» расмлар кафтларига мос ҳолда кичик эди) уни икки қўллаб «кўришга» мажбур бўлди, бироқ сурат барибир чаплашиб кетгандек туюлаверди. Қачонки қизча сурат билан кафтлар орасидаги масофани меъёрий ҳолга келтиргачгина сурат унинг учун тиниқлашди ва суратда нима акс этганини аниқ айтиб берди.

ВИКТОР МИЗРАХИ услубияти ҳозир амалиётда кенг қўлланилаяптими ёки йўқми, бизга номаълум. Кўзи ожизларнинг кўчада қоқилмай-сурилмай юришига мазкур янгиликнинг нафи қанчалик тегади буниси ҳам қоронғу. Аммо шу нарса маълумки, кўзи ожизлар кафтлари ёрдамида «дунёни кўриши», ранглар жилосига бурканган бу оламда, нурли ҳаётда ўз ўринларини топишига кенг имкониятлар очиб беради.

(«Труд» газетасидан Алимқул СУЛТОНОВ ўгирди).

Ҳар кимки ёмон бўлса, жазо топқусидир!

НАФСИ ЎПҚОН

Урганган кўнгил уртанса қуймас, деганларидек Рўзмат яна эски «ҳунари»ни қўмсаб қолди. Уйқуси келмасди. Қаердан тузукроқ «ўлжа» умариш йўлини ўйлай бошлади. Майда-чуйдага қўл ургиси келмади. Бирдан «Даврон» ҳамда «Гулноз» хусусий дўконларини эслаб қолди.

Ҳамма ширин уйқуга кетган. У тезда Беруний шаҳар Кат кўчасида жойлашган дўконлар ёнига келди. Атрофнинг сукунатлигидан кўнгли анча хотиржам бўлди. Вақтни бой бермай «Даврон» хусусий дўконининг орқа эшигини бузиб, ичкарига кирди. Дўкондаги турли-туман чет эл маҳсулотлари Рўзматнинг «иштаҳа»сини очиб юборди. У вақтни ўтказмасдан аёллар ва эркаклар кийим-кечакларидан тортиб, то «Бомбим бум» резина сақичигача, «Родопи» сигаретидан, «ВАЗ-2101» автмашинасининг орқа фонарларигача, жами 20 хил маҳсулотни хуржунга жойлади. Сўнг у «Даврон» орқали «Гулноз» хусусий дўконига ўтди. Чет элларда ишлаб чиқарилган 23 та аёллар жемпери, 2 дона «Монтана» курткасини, 41 метрдан зиёд Покистонда ишлаб чиқарилган «Грибкасит» товарини, Хитойда чиқарилган 12 дона аёллар шими, жами 10 хил товарни сумкасига жойлади. Рўзмат чиқаётиб сотувчи Илҳом Қобуловнинг иш жойида қолдириб кетган электроника микрокалькуляторини ҳамда «Кварц» қўл соатини ҳам чўнтагига жойлаб кўздан ғойиб бўлди.

Эртасига Беруний туман ИИБда тезкор гуруҳ тузилиб, ишга киришилди. Дўконлар атрофи, ичкарилар синчковлик билан кўздан кечирилди. Уғрининг устамонлиги тезкор гуруҳ ишини янада қийинлаштирди. Туну кун қилинган ҳаракатлар бефойда кетаверди.

Рўзмат «ўлжа»нинг бир қисмини қайнотасининг боғига жойлади. Қолганини кўнгли хотиржам бўлиши учун ўз уйига келтирди. Энди у тезроқ товарларни пулга айлантириш ҳақида ўйлай бошлади. Шу пайт уйига эски таниши Алишер Рўзимов келиб қолди. Салом-аликдан сўнг Алишер Рўзматга сўз солди.

— Дўстим, пул қарз олганингга ҳам анча бўлди. Ҳали сўрамоқчи эмасдиму, лекин пулга муҳтож бўлиб қолдим. Шуни берсанг.

— Ҳозирча пул йўқ, — дангалига ўтди Рўзмат. — Яхшиси мана бу жемперларни ол. Чет элники. Сотганингдан кейин ҳисоб-китоб қилаверамиз.

Рўзматдан қарзини ололмай юрган Алишерга бу таклиф маъқул тушди. У жемперларни уйига келтириб, янгасига соттира бошлади. Хуллас, Рўзматнинг ўлжаси ўз харидорларини топаверди. Кунларнинг бирида тезкор гуруҳ ходимлари «Даврон» ҳамда «Гулноз» хусусий дўконларидан ўғирлаб кетилган жемперларни сотаётган аёлни учратиб қолишди. Шу тариқа Рўзмат Хўжанапасовнинг қинғир иши ошкор бўлиб қолди.

Илгари ўғирлик қилганлиги сабабли икки маротаба қамалган Рўзмат тегишли хулоса чиқармади. Икки хусусий дўкон эгаларига 14025 сўмлик зарар етказиб, Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 125-моддаси 3-қисмида кўрсатилган жиноятни содир қилди. Беруний туман халқ суди туманнинг «Правда» жамоа хўжалигида яшовчи Рўзмат Хўжанапасовни 7,5 йилга озодликдан маҳрум қилди. Шу тариқа нафси ўпқон ўғрининг «иши» ниҳоясига етди.

Жақсибой БОТИРХОНОВ,
Беруний туман ИИБ терговчиси, милиция майори.
Худойберган ЖАББОРОВ,
журналист.

Республика пахта уруғи станцияси жамоаси шу станция директори Эшпўлат Норқуловга падари бузруквори **Норқул ота РУСТАМОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати: Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Азиз ҚАЮМОВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Ислом ШОҒУЛОМОВ, Хайрулла ЖЎРАЕВ, Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

БЎЛИМЛАР:

Мафкура ишлари ва партия ҳаёти — 33-20-36, 36-54-35.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ — 36-26-70, 36-57-19.
Иқтисодиёт — 33-21-43, 36-57-22.
Фан ва маданият — 33-07-20, 36-33-40.
Хатлар ва оммавий ишлар — 33-76-04, 36-54-06.
Ахборот ва спорт — 33-12-56, 36-55-16.
Халқаро ҳаёт — 33-47-80, 33-12-16.
Реклама ва эълонлар — 33-38-55, 36-54-12.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда -- 5-27-11; Бухорода -- 3-54-87; Гулистонда -- 2-26-22; Жиззахда -- 3-31-86; Навоийда -- 3-75-43; Наманганда --6-43-43; Нукусда -- 7-58-83; Самарқандда -- 35-22-90; Тошкентда-- 33-54-55; Урганчда -- 6-51-35; Фарғонада -- 26-37-16; Қаршида -- 3-25-79; Қумқўрғонда -- 5-26-24.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

· Рўйхатдан ўтиш тартиби №00 120. · Газета офсет усулида А--2 форматида босилади. · Ҳажми 2 босма табоқ. · Г -- 0192, 44126 нусхада босилди.

Навбатчи муҳаррир С. АШУРОВ, навбатчи М. ҚИЁМОВ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти -- 21.00. Топширилди -- 20.30

1 2 3 4 5 6.